

**UCHWAŁA NR XVI/96/2016
RADY POWIATU TORUŃSKIEGO
z dnia 31 marca 2016 r.**

w sprawie przyjęcia Raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Toruńskiego na lata 2010-2014 z perspektywą do roku 2017, uchwalonego Uchwałą Nr VI/35/2011 Rady Powiatu Toruńskiego, z dnia 31 marca 2011 r.

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 13 i art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 1445 ze zm.¹⁾) oraz art. 18 ust. 2 ustawy Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001r. (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 ze zm.²⁾) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Raport z wykonania Programu ochrony środowiska dla Powiatu Toruńskiego za lata 2013 – 2014 uchwalonego Uchwałą Nr VI/35/2011 Rady Powiatu Toruńskiego, z dnia 31 marca 2011r. stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Powiatu Toruńskiego

Tomasz Zakrzewski

¹⁾Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r., poz. 1045 i poz. 1890.

²⁾Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w: Dz. U. z 2013 r. poz. 21, poz. 888 i poz. 1238, z 2014 r. poz. 40, poz. 47, poz. 457, poz. 822, poz. 1101, poz. 1146, poz. 1322 i poz. 1662 oraz z 2015 r. poz. 122, poz. 151, poz. 277, poz. 478, poz. 774, poz. 881, poz. 933, poz. 1045, poz. 1223, poz. 1434, poz. 1593, poz. 1688 i poz. 2278, M. P. z 2013 r. poz. 729 i poz. 821, z 2014 r. poz. 648 i poz. 790 oraz z 2015 r. poz. 815 i poz. 904

Uzasadnienie

1. Przedmiot regulacji

Przedmiotem regulacji jest Raport z wykonania Programu ochrony środowiska dla Powiatu Toruńskiego za lata 2013 – 2014 uchwalonego Uchwałą Nr VI/35/2011 Rady Powiatu Toruńskiego, z dnia 31 marca 2011r.

2. Podstawa prawna i uzasadnienie

Zgodnie art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 ze zm.) Zarząd Powiatu sporządza co dwa lata Raport z wykonania Programu ochrony środowiska, który przedstawia Radzie Powiatu Toruńskiego celem zapoznania się z jego treścią. Po przedstawieniu Raportu Radzie Powiatu Toruńskiego dokument ten zostanie przekazany Zarządowi Województwa Kujawsko-Pomorskiego, zgodnie z art. 18 ust.3 ustawy Prawo ochrony środowiska.

3. Ocena skutków regulacji

Opracowanie stanowi realizację ustawowego obowiązku w okresie od 1 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2014 r. Powiat Toruński sporządza na bieżąco kolejne raporty z realizacji zadań określonych w programach ochrony środowiska.

Analizując działania podjęte w latach 2013 – 2014 oraz wskaźniki oceny rozwoju infrastruktury technicznej i stanu środowiska przyrodniczego, można stwierdzić, że realizacja celów założonych w dokumencie Program ochrony środowiska na lata 2010-2014 z perspektywą do roku 2017, uchwalonego Uchwałą Nr VI/35/2011 Rady Powiatu Toruńskiego, z dnia 31 marca 2011r wpływa pozytywnie na rozwój Powiatu oraz pozwala na ciągle monitorowanie stanu środowiska i wykonywanie zadań, które będą prowadziły do dalszego pozytywnego rozwoju.

Załącznik do Uchwały Nr XVI/96/2016
RADY POWIATU TORUŃSKIEGO
z dnia 31 marca 2016 r.

Raport z wykonania Programu ochrony środowiska dla Powiatu Toruńskiego za lata 2013 – 2014

Luty, 2016 r.

Zamawiający:

Powiat Toruński
Starostwo Powiatowe w Toruniu
ul. Towarowa 4-6
87-100 Toruń

Wykonawca:

Green Key Joanna Masiota - Tomaszewska
ul. Nowy Świat 10a/15
60-583 Poznań
www.greenkey.pl

Raport z wykonania Programu ochrony środowiska dla Powiatu Toruńskiego za lata 2013 – 2014

Właściciel Firmy

mgr Joanna Masiota - Tomaszewska

Autor opracowania:

mgr Joanna Walkowiak – Kierownik Zespołu Projektowego
mgr Wojciech Pająk

Luty, 2016 r.

Green Key
ul. Nowy Świat 10a/15
60-583 Poznań

tel. biuro: (61) 85 37 285
tel. kom.: 602 470 730
biuro@greenkey.pl

NIP: 876-198-39-60
REGON: 340 487 361

SPIS TREŚCI

SPIS SKRÓTÓW	4
1. WSTĘP	5
1.1. Podstawy merytoryczne opracowania.....	5
1.2. Statystyczne informacje ogólne o powiecie toruńskim w latach 2013-2014.....	7
2. OCENA REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ Z ZAKRESU PLANU OPERACYJNEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W OKRESIE OD STYCZNIA 2013 R. DO GRUDNIA 2014 R.....	8
2.1. Osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych.....	8
2.2. Rekultywacja gleb zdegradowanych i zdewastowanych oraz przywracanie im funkcji przyrodniczej, rekreacyjnej lub rolniczej oraz ochrona niezagospodarowanych kopaliny w procesie planowania przestrzennego	20
2.3. Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego oraz zachowanie bogatej różnorodności biologicznej	24
2.4. Utrzymanie jakości powietrza na terenie Powiatu Toruńskiego zgodnie z obowiązującymi standardami jakości środowiska.....	27
2.5. Ochrona mieszkańców powiatu toruńskiego przed hałasem zagrażającym zdrowiu lub jakości życia.....	38
2.6. Ochrona mieszkańców powiatu toruńskiego przed szkodliwym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych	42
2.7. Promocja i wspieranie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych	44
2.8. Zmniejszanie ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej przez nadzór nad wszystkimi instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami takiej awarii.....	47
2.9. Upowszechnianie i wspieranie wdrażania systemów zarządzania środowiskowego oraz podniesienie poziomu świadomości ekologicznej społeczeństwa Powiatu Toruńskiego poprzez kształtowanie postaw proekologicznych oraz wykształcenie poczucia odpowiedzialności za stan środowiska.....	50
2.10. Stworzenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizacja możliwości wystąpienia szkody.....	55
2.11. Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które powinny być podstawą lokalizacji nowych inwestycji.....	56
2.12. Poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia.....	58
2.13. Racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych w taki sposób, aby uchronić gospodarkę od deficytów wody.....	59
2.14. Zabezpieczenie przed skutkami powodzi oraz spowolnienie spływu wód	60
2.15. Gospodarka odpadami	62
3. OCENA REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.....	65
3.1. Realizacja założeń celi ekologicznych	65
3.2. Podsumowanie końcowe	68
SPIS TABEL	72
SPIS WYKRESÓW	73

SPIS SKRÓTÓW

BAT – z ang. *best available technology* – najlepsza dostępna technika
c.o. – centralne ogrzewanie
CKU – Centrum Kształcenia Ustawicznego
dam³ – tys. m³
DPS – Dom Pomocy Społecznej
Dz. U. – Dziennik Ustaw
GIOŚ – Główny Inspektor Ochrony Środowiska
GUS – Główny Urząd Statystyczny
GZK – Gminny Zakład Komunalny
LZO – lotne związki organiczne
Mg – megagram = tona
MPZP – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OSChR – Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza
OSP – Ochotnicza Straż Pożarna
OZE – odnawialne źródła energii
PGE - Polska Grupa Energetyczna
POŚ – program ochrony środowiska

PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
PSSE – Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
PSP – Państwowa Straż Pożarna
PSZOK – punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych
RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RPO – Regionalny Program Operacyjny
RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
SP – szkoła podstawowa
SPZOZ - Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej
WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu
WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
WSO – wojewódzki system odpadowy ze zm. – ze zmianami
ZMiUW – Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych

1. WSTĘP

1.1. PODSTAWY MERYTORYCZNE OPRACOWANIA

Niniejszy dokument dotyczy Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Toruńskiego na lata 2010 - 2014 z perspektywą do roku 2017 przyjętego uchwałą nr VI/35/2011 Rady Powiatu Toruńskiego z dnia 31 marca 2011 r. W oparciu o art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2013 poz. 1232 ze zm.) Zarząd Powiatu Toruńskiego sporządza co dwa lata raport z wykonania Programu ochrony środowiska (zwany dalej Raportem), który przedstawia Radzie Powiatu Toruńskiego. Po przedstawieniu Raportu Radzie Powiatu Toruńskiego dokument ten ustawowo zostanie przekazany Zarządowi Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Opracowanie stanowi realizację ustawowego obowiązku w okresie od 1 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2014 r. Powiat sporządza na bieżąco kolejne raporty z realizacji zadań określonych w programach ochrony środowiska.

Zgodnie z art. 25 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 roku, poz. 1235 ze zm.) opracowany Raport podlega zamieszczeniu w Biuletynie Informacji Publicznej.

Zakres niezbędnych informacji, jakie zawiera Raport odpowiada treści przyjętego Programu ochrony środowiska (zwanego dalej Programem), a także uwzględnia dane raportowe z ostatniego okresu sprawozdawczego (lata 2011-2012). W dokumencie tym przedstawione są postępy z realizacji zadań wytyczonych w Programie. Porównanie uzyskanego obrazu ze stanem realizacji harmonogramu Programu ochrony środowiska powinno dać odpowiedź na pytanie, w jakim stopniu udało się zrealizować przyjęte przedsięwzięcia.

Niniejszy Raport weryfikuje i ocenia wykonanie celów wyznaczonych w Programie ochrony środowiska Powiatu Toruńskiego w odniesieniu do działań podjętych i zrealizowanych w latach 2013-2014.

W Programie, dla obszaru powiatu toruńskiego, jako jednostki terytorialnej, sformułowano priorytety ekologiczne na podstawie diagnozy stanu środowiska. Są nimi następujące priorytety:

- PRIORYTET 1 - Utworzenie spójnego systemu przyrodniczego powiatu wraz z ochroną cennych elementów przyrodniczych,
- PRIORYTET 2 - Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców Powiatu Toruńskiego,
- PRIORYTET 3 - Osiągnięcie wymaganych standardów jakości powietrza atmosferycznego,
- PRIORYTET 4 - Ograniczenie uciążliwości hałasu komunikacyjnego,
- PRIORYTET 5 - Stworzenie zintegrowanego systemu gospodarki odpadami,
- PRIORYTET 6 - Poprawa jakości wód powierzchniowych.

W ramach każdego z tych priorytetów, których realizacja zostanie oceniona w końcowej części Raportu, wytyczono następujące cele środowiskowe do roku 2016, które odnoszą się do działań jakie powinny być podejmowane na szczeblu gminnym i powiatowym, zarówno przez samorządy, jak i przez inne instytucje, jednostki i spółki:

1. Upowszechnianie i wspieranie wdrażania systemów zarządzania środowiskowego.
2. Podniesienie poziomu świadomości ekologicznej społeczeństwa Powiatu Toruńskiego

- poprzez kształtowanie postaw proekologicznych oraz wykształcenie poczucia odpowiedzialności za stan środowiska.
3. Stworzenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizacja możliwości wystąpienia szkody.
 4. Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które powinny być podstawą lokalizacji nowych inwestycji.
 5. Poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia.
 6. Utrzymanie jakości powietrza na terenie powiatu toruńskiego zgodnie z obowiązującymi standardami jakości środowiska.
 7. Osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych:
 - Cel priorytetowy - Budowa, rozbudowa i modernizacja systemów wodociągowo - kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków w aglomeracjach o RLM od 2 000 do 15 000.
 8. Ochrona mieszkańców Powiatu Toruńskiego przed hałasem zagrażającym zdrowiu lub jakości życia.
 9. Ochrona mieszkańców Powiatu Toruńskiego przed szkodliwym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych.
 10. Zmniejszanie ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej przez nadzór nad wszystkimi instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami takiej awarii.
 11. Promocja i wspieranie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.
 12. Zachowanie bogatej różnorodności biologicznej.
 13. Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego.
 14. Racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych w taki sposób, aby uchronić gospodarkę od deficytów wody.
 15. Zabezpieczenie przed skutkami powodzi oraz spowolnienie spływu wód.
 16. Rekultywacja gleb zdegradowanych i zdewastowanych oraz przywracanie im funkcji przyrodniczej, rekreacyjnej lub rolniczej.
 17. Ochrona niezagospodarowanych kopalni w procesie planowania przestrzennego.

Powiatowy program ochrony środowiska stanowi zatem wytyczne dla dokumentów gminnych, określając w swoim harmonogramie zadania będące w kompetencji zarówno Powiatu, jak i innych jednostek, w stosunku do których miał pełnić funkcję koordynującą lub monitorującą-nadzorczą.

Raport został opracowany na podstawie danych i informacji uzyskanych od następujących jednostek:

- Starostwa Powiatowego w Toruniu,
- gmin Powiatu,
- Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Bydgoszczy,
- Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Toruniu,
- Polskiej Spółki Gazownictwa, Zakład w Bydgoszczy,
- Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Bydgoszczy,
- Zarządu Melioracji Wodnych i Urządzeń Wodnych we Włocławku,
- Głównego Urzędu Statystycznego - Bank Danych Lokalnych.

W szczególności podstawą sporządzenia Raportu z realizacji Programu ochrony środowiska za lata 2013 - 2014 były:

- sprawozdania z wykonania budżetu Powiatu i poszczególnych gmin za lata 2013 – 2014,
- sprawozdania statystyczne przekazywane do GUS za lata 2013 – 2014,
- ankiety przesłane do poszczególnych jednostek i instytucji,
- raporty o stanie środowiska w województwie kujawsko-pomorskim.

1.2. STATYSTYCZNE INFORMACJE OGÓLNE O POWIECIE TORUŃSKIM W LATACH 2013-2014

W kolejnych tabelach zestawiono różne informacje wstępne dotyczące wysokości dochodów jednostki i jej wydatków (z uwzględnieniem poszczególnych gmin), w tym poniesionych na ochronę środowiska w okresie sprawozdawczym, czyli w latach 2013-2014.

Tabela 1. Dochody ogółem, w tym otrzymane dotacje w latach 2013-2014

Wyszczególnienie (zł)	rok 2013	rok 2014
Dochody ogółem	402 705 986,35	429 269 534,74
Otrzymane dotacje	84 389 075,91	90 005 606,96
Środki z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych	2 897 244,19	3 722 467,33
Środki z budż. państwa lub inne przekazane jako współfinansowanie progr. i proj. realizowanych z udz. śr. z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności UE	348 275,81	338 020,38
Płatności w zakresie budżetu środków europejskich	13 477 362,45	7 908 132,38

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2013-2014, dane łącznie dla powiatu oraz poszczególnych gmin

Tabela 2. Wydatki ogółem, w tym na ochronę środowiska w latach 2013-2014

Wyszczególnienie (zł)	rok 2013	rok 2014
Wydatki ogółem	397 281 833,70	445 887 041,20
Wydatki na rolnictwo i łowiectwo	23 465 420,30	23 794 023,80
Wydatki na transport i łączność	27 818 261,41	39 769 894,50
Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska	32 224 979,20	49 187 624,74
Wydatki na gospodarkę mieszkaniową	21 633 921,00	29 684 389,50
Wydatki na bezpieczeństwo i ochronę przeciwpożarową	4 189 467,35	4 840 895,37

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2013-2014, dane łącznie dla powiatu oraz poszczególnych gmin

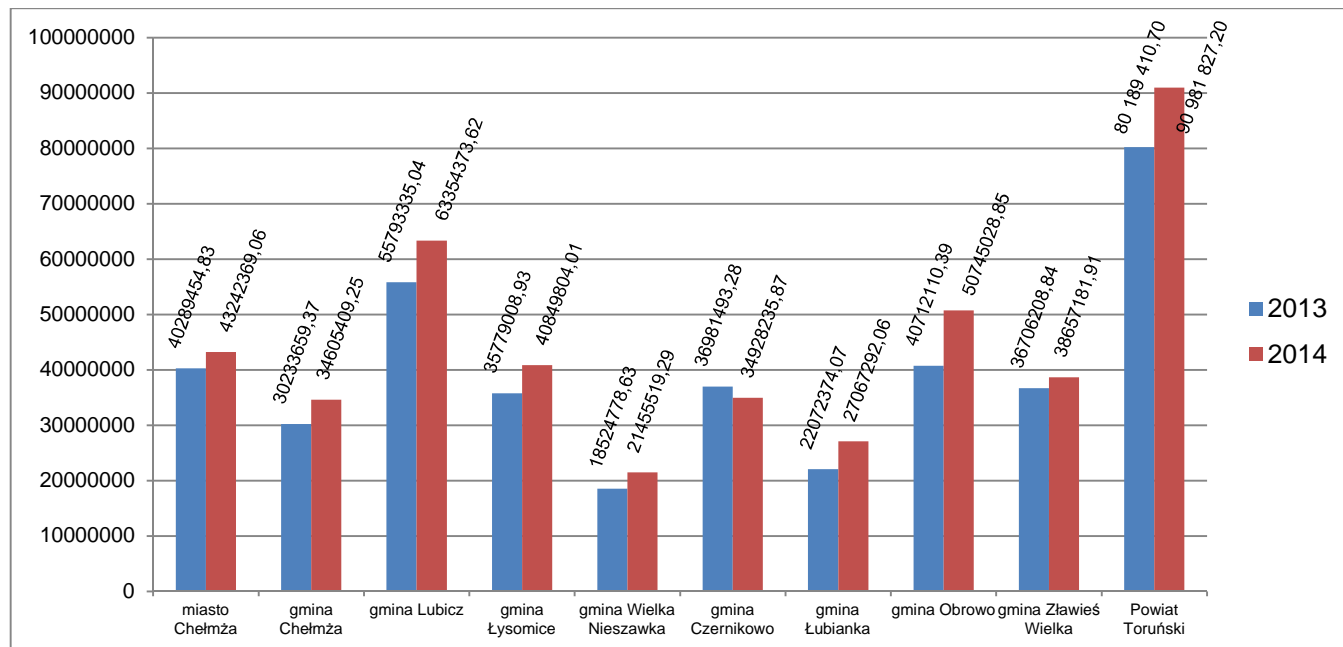
Tabela 3. Dochody i wydatki¹ w poszczególnych gminach w latach 2013-2014

Jednostka	Dochody		Wydatki	
	rok 2013	rok 2014	rok 2013	rok 2014
miasto Chełmża	44 509 614,05	45 773 678,70	40 289 454,83	43 242 369,06
gmina Chełmża	32 548 204,96	33 738 384,48	30 233 659,37	34 605 409,25
gmina Lubicz	56 191 909,14	58 366 604,64	55 793 335,04	63 354 373,62
gmina Łysomice	43 144 816,01	40 275 875,46	35 779 008,93	40 849 804,01
gmina Wielka Nieszawka	18 160 702,39	21 013 438,24	18 524 778,63	21 455 519,29
gmina Czernikowo	35 314 597,57	30 764 255,87	36 981 493,28	34 928 235,87
gmina Łubianka	22 481 424,23	24 412 020,13	22 072 374,07	27 067 292,06
gmina Obrowo	37 227 262,67	44 829 880,13	40 712 110,39	50 745 028,85
gmina Zławieś Wielka	34 624 554,15	39 238 906,17	36 706 208,84	38 657 181,91
Powiat Toruński	78 502 901,15	90 856 490,94	80 189 410,70	90 981 827,20

¹ wydatki w działach określonych w tabeli 2

Jednostka	Dochody		Wydatki	
	rok 2013	rok 2014	rok 2013	rok 2014
OGÓŁEM	402 705 986,30	429 269 534,80	397 281 834,10	445 887 041,10

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2013-2014

Wykres 1. Wydatki gmin i Powiatu ogółem w okresie sprawozdawczym

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2013-2014

Podsumowując powyższą tabelę oraz wykres widać, że ogółem wydatki i gmin, i Powiatu w okresie sprawozdawczym były następujące;

- w roku 2013 - 397 281 834,10 zł,
- w roku 2014 - 445 887 041,10 zł (nastąpił wzrost wydatków o 48 605 207 zł).

2. OCENA REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ Z ZAKRESU PLANU OPERACYJNEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W OKRESIE OD STYCZNIA 2013 R. DO GRUDNIA 2014 R.

2.1. OSIĄGNIĘCIE DOBREGO STANU WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH

W celu ochrony zasobów wodnych należy zadbać o zaspokojenie potrzeb mieszkańców i dostarczenie im odpowiedniej ilości oraz jakości wody pitnej przy jednoczesnym wzroście świadomości mieszkańców w celu zmniejszenia zużycia wody w gospodarstwach domowych i przedsiębiorstwach, gdzie woda wykorzystywana jest na cele produkcyjne. Możliwe jest to dzięki modernizacji infrastruktury technicznej odpowiedzialnej za dostarczanie i oczyszczanie wód oraz przeciwdziałanie zanieczyszczeniu wód powierzchniowych i podziemnych poprzez działania inwestycyjne (rozwój sieci kanalizacyjnej i deszczowej), działania informacyjne oraz administracyjne.

Tabela 4. Wskaźniki wykonania zadań i wykorzystania zasobów środowiska w latach 2013-2014

Wskaźnik	Jednostka	Jednostka monitorująca	Stan w 2013	Stan w 2014
długość sieci wodociągowej	km	GUS	1544,2	1567,0
przyłącza wodociągowe prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	GUS	18427	19012
woda dostarczona gospodarstwom domowych	dam ³	GUS	3229,9	3398,1
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	GUS	88280	94695
udział mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej	%	GUS	87,4	92,7
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	GUS	32,2	33,5
długość sieci kanalizacyjnej	km	GUS	544,7	586,2
przyłącza kanalizacyjne prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	GUS	8389	8711
ścieki odprowadzone	dam ³	GUS	1882,0	1918,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osób	GUS	47579	53627
udział mieszkańców korzystających z kanalizacji sanitarnej	%	GUS	47,1	52,5
ścieki oczyszczane w ciągu roku	dam ³	GUS	1882,0	1918,0
ścieki odprowadzane w czasie doby do kanalizacji	dam ³	GUS	5,2	5,3
ścieki oczyszczane łącznie z wodami infiltracyjnymi i ściekami dowożonymi	dam ³	GUS	918	948
ścieki oczyszczone biologicznie	dam ³	GUS	899	931
ścieki oczyszczane z podwyższonym usuwaniem biogenów	dam ³	GUS	983	987
ścieki oczyszczane biologicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów w % ścieków ogółem	dam ³	GUS	100,0	100,0
ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków ogółem	osoba	GUS	51592	54516
ładunki zanieczyszczeń odprowadzane w ściekach oczyszczonych BZT5	kg/rok	GUS	10606	10524
ładunki zanieczyszczeń odprowadzane w ściekach oczyszczonych ChZT	kg/rok	GUS	57417	58477
ładunki zanieczyszczeń odprowadzane w ściekach oczyszczonych zawiesina ogólna	kg/rok	GUS	8439	11002
ładunki zanieczyszczeń odprowadzane w ściekach oczyszczonych azot ogólny	kg/rok	GUS	4740	7686
ładunki zanieczyszczeń odprowadzane w ściekach oczyszczonych fosfor ogólny	kg/rok	GUS	346	314
osady wytworzone ogółem	t	GUS	308	297
w tym stosowane w rolnictwie	t	GUS	206	221
w tym stosowane do rekultywacji terenów, w tym gruntów na cele rolne	t	GUS	0	0
w tym składowane razem	t	GUS	9	0
w tym magazynowane czasowo	t	GUS	60	56
zbiorniki bezodpływowe	szt.	GUS	8626	7366
oczyszczalnie przydomowe	szt.	GUS	1986	2204
stacje zlewnie	szt.	GUS	9	10
zużycie wody na potrzeby przemysłu	dam ³	GUS	538	524
pobór wód podziemnych na potrzeby przemysłu	dam ³	GUS	109	89
pobór wód powierzchniowych na potrzeby przemysłu	dam ³	GUS	342	358
zakup wody razem na potrzeby przemysłu	dam ³	GUS	89	78
zakup wody z wodociągów komunalnych na cele produkcyjne	dam ³	GUS	62	54
ścieki przemysłowe odprowadzone ogółem	dam ³	GUS	16060	16759

Wskaźnik	Jednostka	Jednostka monitorująca	Stan w 2013	Stan w 2014
ścieki przemysłowe odprowadzone do sieci kanalizacyjnej	dam ³	GUS	52	52
ścieki przemysłowe odprowadzone bezpośrednio do wód lub do ziemi	dam ³	GUS	16008	16707
ścieki przemysłowe odprowadzone bezpośrednio do wód lub do ziemi - wody chłodnicze (niewymagające oczyszczenia)	dam ³	GUS	44	37
ścieki przemysłowe zawierające substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego	dam ³	GUS	15676	16118
ścieki przemysłowe odprowadzone bezpośrednio do wód lub do ziemi wymagające oczyszczenia	dam ³	GUS	15964	16670
jakość wód powierzchniowych (JCWP)	stan / klasa	WIOŚ	stan (potencjał) ekologiczny, od złego, przez umiarkowany po dobry	stan (potencjał) ekologiczny, od słabego, po umiarkowany i dobry
jakość wód podziemnych (JCWPd)	stan / klasa	WIOŚ	klasa IV i II	klasa III i V

Źródło: WIOŚ Bydgoszcz, GUS

Wskaźnikami jakości środowiska w odniesieniu do powyższej tabeli są wskaźniki oceniające jakość wód. O ile wskaźniki obrazujące stopień rozwoju infrastruktury, takie jak długość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, ilość osób korzystających z tych sieci, pokazują rozwój w tym zakresie, to nie przekłada się to na razie na poprawę jakości wód w ujęciu systemowym, biorąc pod uwagę jednolite części wód. Na pewno w perspektywie długofalowej na poprawę stanu wód powinna wpłynąć rozbudowa systemu kanalizacji i likwidacja zbiorników bezodpływowych (co już się realizuje na podstawie analizy danych z tabeli). Trzeba mieć jednak na uwadze fakt, że pomimo prowadzenia działań związanych z ograniczaniem dopływu zanieczyszczeń do wód na terenie samego powiatu toruńskiego, wpływ na jakość wód mają podmioty działające także poza granicami administracyjnymi jednostki, co przekłada się na jakość wód w ujęciu jednolitych części.

W okresie sprawozdawczym poszczególne jednostki samorządowe na terenie Powiatu wydatkowały następujące środki na inwestycje w zakresie kontynuacji wodociągowania i kanalizowania swoich obszarów:

Tabela 5. Zrealizowane w latach 2013-2014 zadania z zakresu zasobów wodnych i gospodarki wodno-ściekowej na terenie Powiatu Toruńskiego wraz z poniesionymi kosztami

Nazwa zadania	Opis wykonania w latach 2013-2014		Poniesione koszty w latach 2013-2014 (zł)
<p>Realizacja przedsięwzięć inwestycyjnych ujętych w Krajowym programie oczyszczania ścieków komunalnych przewidzianych dla aglomeracji o RLM od 2 000 do 15 000</p> <p>Realizacja przedsięwzięć na rzecz wyposażenia aglomeracji poniżej 2000RLM w oczyszczalnie ścieków i systemy kanalizacji sanitarnej</p>	Powiat	2013 1) Remont oczyszczalni ścieków w DPS Browina 2) Budowa przyłącza kanalizacji sanitarnej tłoczzonej w raz z przepompownią ścieków, odprowadzającej ścieki z DPS w Browinie do przewodu tłoczonego Gminy Chełmża (realizacja zadania określonego w harmonogramie realizacyjnym POŚ na lata 2010-2014)	1) 17 220,00 2) 69 587,00
		2014 Budowa kanału tłoczonego wraz z osadnikiem i komorą przepływomierza w DPS Browina (realizacja zadania określonego w harmonogramie realizacyjnym POŚ na lata 2010-2014)	13 776,00
	Gmina Chełmża	2014 1) Wykonanie dokumentacji podłączenia do kanalizacji 3 bloków mieszkalnych w Nawrze 2) Monitoring przepompowni ścieków w m. Browina - zakup i montaż szafy sterowniczej 3) Budowa kanalizacji sanitarnej tłocznej w m. Nawra-Bogusławki-Kończewice etap II oraz budowa sieci wodociągowej z podłączeniem wodociągowym i przyłączem kanalizacji sanitarnej w m. Głuchowo	1) 10 784,98 2) 11 562,00 3) 516 428,99
	Gmina Lubicz	2013 Budowa kanalizacji sanitarnej w Grębocinie - I etap (realizacja zadania określonego w harmonogramie realizacyjnym POŚ na lata 2010-2014, zakończenie miało nastąpić do roku 2012)	2 984 992,89
		2014 Kontynuacja - budowa kanalizacji sanitarnej w Grębocinie - I etap i II etap oraz III etap (realizacja zadania określonego w harmonogramie realizacyjnym POŚ na lata 2010-2014, zakończenie miało nastąpić do roku 2012)	6 096 617,00
	Gmina Łysomice	2014 1) Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w m. Łysomice - ul. Długa, Jesionowa, Cedrowa, Bukowa, Lipowa, Kasztanowa, Brzozowa oraz na dz. nr 1, 3, 79 w Zakrzewku 2) Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Lulkowo oraz na dz. nr 23 w m. Łysomice 3) Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w Zakrzewku 4) Budowa kanalizacji tłocznej w m. Świerczyny	1) 1 842 601,72 2) 964 035,04 3) 71 766,55 4) 351 623,79 5) 15 565,65

Nazwa zadania	Opis wykonania w latach 2013-2014		Poniesione koszty w latach 2013-2014 (zł)
		- Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Kamionki Duże	
	Gmina Obrowo	2013 1) Dokumentacja na rozbudowę oczyszczalni ścieków w Dobrzejewicach 2) Projekt kanalizacji sanitarnej w m. Głogowo ul. Młodzieżowa, Osikowa, Topolowa, Łąkowa, Zachodnia, Wschodnia, Polna 3) Rozbudowa kanalizacji sanitarnej w Głogowie ul. Wesola, Radosna i Młodzieżowa 4) Rozbudowa kanalizacji w m. Obrowo 5) Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Głogowo – Brzozówka etap II (realizacja zadania określonego w harmonogramie realizacyjnym POŚ na lata 2010-2014, zakończenie miało nastąpić w latach 2010-2011)	1) 9 840,00 2) 26 445,00 3) 90 269,70 4) 86 661,64 5) 1 083 094,00
		2014 1) Remonty pomp oraz mieszadła napowietrzającego 2) Bieżące funkcjonowanie sieci oraz naprawy sieci kanalizacyjnych 3) Budowa kanalizacji sanitarnej Głogowo - Brzozówka - Szembekowo III etap 4) Budowa kanalizacji sanitarnej Głogowo - Brzozówka Zadanie II 5) Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Głogowo, Brzozówka, Szembekowo - Etap II ciąg dalszy inwestycji z lata poprzednich 6) Dokumentacja na rozbudowę oczyszczalni ścieków w Dobrzejewicach 7) Modernizacja przepompowni w Głogowie ul. Jaskółcza 8) Projekt kanalizacji sanitarnej w . Głogowo ul. Młodzieżowa, Osikowa, Topolowa, Łąkowa, Zachodnia, Wschodnia, Polna	1) 65 675,85 2) 111 037,73 4) 1 496 239,47 5) 985 553,88 6) 64 821,00 7) 10 455,00 8) 26 445,00
	Gmina Zławieś Wielka	2013 1) Budowa stacji pomp na Kanale Górnym Niziny Toruńskiej 2) Budowa kolektora tłoczego Oczyszczalnia Górsk – Przysiek 3) Kanalizacja w m. Pędzewo - kontynuacja	1) 57 781,98 2) 4 305,00 3) 22 793,43
		2014 1) Budowa stacji pomp na Kanale Górnym Niziny Toruńskiej 2) Przebudowa sieci kanalizacyjnej 3) Budowa sieci kanalizacyjnej w Rozgartach – Zielona Polana	1) 80 728,21 2) 21 458,96 3) 63 670,95
	Gmina Czernikowo	2013 Modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej (IV etap)	5 296 853,00
	Miasto Chełmża	2014 Budowa przyłączenia kanalizacyjnego do budynków zlokalizowanych przy ul. Groszkowskiego 2 i 2a	4 000,00

Nazwa zadania	Opis wykonania w latach 2013-2014		Poniesione koszty w latach 2013-2014 (zł)
Budowa lub modernizacja stacji uzdatniania wody i sieci wodociągowych Dostosowanie istniejącej sieci wodociągowej do aktualnych potrzeb i wymogów	Gmina Łubianka	2013 Rozbudowa hydrofornii i sieci wodociągowej	134 271,00
		2014 1) Rozbudowa hydroforni w m. Zamek Bierzgłowski 2) Modernizacja stacji uzdatniania wody w Warszewicach 3) Studnia głębinowa w m. Warszewice (realizacja zadania określonego w harmonogramie realizacyjnym POŚ na lata 2010-2014, zakończenie miało nastąpić w roku 2011)	1 244 870,97
	Gmina Łysomice	2013 1) Rozbudowa kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Łysomice, wymiana sieci wodociągowej w m. Turzno oraz stacja uzdatniania wody Świerczynach (realizacja zadania określonego w harmonogramie realizacyjnym POŚ na lata 2010-2014) 2) Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Lulkowo oraz na dz. nr 23 w m. Łysomice 3) Modernizacja sieci wodociągowo – kanalizacyjnej na terenie gminy Łysomice	1) 818 639,20 2) 1 486 000,00 3) 114 285,00
		2014 1) Modernizacja sieci wodociągowej w Lipniczkach 2) Modernizacja stacji uzdatniania wody w Gostkowie	1) 61 713,61 2) 101 640,22
	Gmina Obrowo	2013 1) Budowa studni głębinowej dla ujęcia wody w miejscowości Dobrzejewice (realizacja zadania określonego w harmonogramie realizacyjnym POŚ na lata 2010-2014) 2) Budowa wodociągu Dzikowo – Silno (realizacja zadania określonego w harmonogramie realizacyjnym POŚ na lata 2010-2014, zakończenie miało nastąpić do roku 2011) 3) Rozbudowa wodociągu w m. Brzozówka 4) Rozbudowa wodociągu w m. Łążyn II 5) Rozbudowa wodociągu w Osieku n/Wisłą 6) Zakup pompy poziomej na ujęcie wody w Dobrzejewicach	1) 150 000,00 2) 315 670,20 3) 6 584,78 4) 15 721,91 5) 16 303,11 6) 13 308,60
		2014 1) Budowa studni głębinowej dla ujęcia wody w miejscowości Dobrzejewice 2) Budowa wodociągu Dzikowo – Silno 3) Budowa wodociągu w m. Obory 4) Rozbudowa sieci wodociągowej w m. Łążyn II	1) 127 053,42 2) 411 827,58 3) 164 370,48 4) 10 184,40

Nazwa zadania	Opis wykonania w latach 2013-2014		Poniesione koszty w latach 2013-2014 (zł)
	Gmina Zławieś Wielka	2013 1) Poprawa gospodarki wodnej Rzęczkowo – Skłudzewo – budowa stacji podnoszenia ciśnienia wody 2) Budowa sieci wodociągowej na terenie gminy 3) Projekt modernizacji stacji uzdatniania wody w Złejwsi Małej 4) Projekt budowlany dla ujęcia wody w Czarnowie 5) Budowa sieci wodociągowej w m. Rzęczkowo	1) 78 465,86 2) 174 337,32 3) 43 500,00 4) 35 618,00 5) 10 000,00
		2014 Budowa sieci wodociągowych: m. Pędzewo	198 060,75
	Miasto Chełmża	2014 1) Budowa sieci wodociągowej w ul. Szczepańskiego w Chełmży 2) Budowa sieci wodociągowej w ul. Ogrodowej w Chełmży 3) Wykonanie projektu budowlanego budowy sieci wodociągowej w ul. Popiełuszki 4) Budowa sieci wodociągowej w ul. Ks. bp. Chrapka w Chełmży	1) 39 909,90 2) 39 909,90 3) 3 800,00 4) 6 009,90
Przebudowa kanalizacji deszczowej	Powiat	2013 Montaż separatora wraz z piaskownikiem na drodze powiatowej nr 2011C Turzno – Papowo Toruńskie w m. Turzno	15 990,00
	Chełmża Gmina	2013 1) Zakup separatora substancji ropopochodnych w pasie drogi wewnętrznej będącej własnością Gminy Chełmża przy ul. Parkowej w m. Grzywna 2) Montaż separatora na drodze wewnętrznej będącej własnością Gminy Chełmża, ul. Parkowa w m. Grzywna	1) 17 220,00 2) 15 375,00
		2014 Zakup rur kanalizacyjnych w celu wykonania remontu kanalizacji deszczowej w m. Kończewice oraz remontu przepustów w m. Grzywna, Skąpe, Kuczwały	10 806,03
	Miasto Chełmża	2013 i 2014 Opłata za eksploatację i utrzymanie w pełnej sprawności technicznej urządzeń kanalizacji deszczowej na terenie miasta – wykonawca Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Chełmży	100 000,00 175 000,00
Prowadzenie bieżącej kontroli odprowadzania ścieków z posesji indywidualnych w tym w szczególności likwidacja podłączeń do systemów kanalizacji deszczowej na terenie Miasta Chełmża (wymiana kanalizacji ogólnospławnej)	Miasto oraz ZWiK Chełmża na bieżąco realizują niniejszy cel w ramach prowadzonych inwestycji związanych z rozbudową systemu kanalizacyjnego. Każda gmina posiada w swoich kompetencjach i w miarę możliwości prowadzi ewidencję zbiorników bezodpływowych oraz przeprowadza kontrole podpisanych umów na odbiór ścieków.		

Nazwa zadania	Opis wykonania w latach 2013-2014		Poniesione koszty w latach 2013-2014 (zł)
Kontrola funkcjonowania systemów oczyszczania ścieków komunalnych i przemysłowych na terenie miasta Chełmża	WIOŚ w Bydgoszczy w ramach zaplanowanych kontroli oraz incydentalnych, nieplanowych kontroli prowadzi monitoring odprowadzania ścieków w ramach wywiązywania się poszczególnych podmiotów z zapisów uzyskanych decyzji – pozwoleń wodnoprawnych.		
Współpraca ze środowiskami rolniczymi w zakresie wdrażania dobrych praktyk rolniczych, niezbędnych dla skutecznej ochrony wód przed zanieczyszczeniem obszarowym	Gminy powiatu mają możliwość współpracy z Kujawsko-Pomorskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego, gdzie działają specjaliści, którzy informują w ramach swoich obowiązków o sposobach stosowania nawozów oraz o stosowaniu Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych.		
Budowa szczelnych zbiorników na gnojowicę i/lub gnojówkę oraz płyt obornikowych w gospodarstwach rolnych prowadzących hodowlę i chów zwierząt	brak danych o powstałych w okresie sprawozdawczym zbiornikach na gnojowicę		
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków Wspieranie budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków w miejscach gdzie jest niemożliwa lub ekonomicznie nieuzasadniona budowa sieci kanalizacyjnej	Gmina Chełmża	2013 W 2013 r. zakończone zostało zadanie inwestycyjne pn. „Budowa przyzagrodowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Chełmża. Wybudowano 74 szt. przyzagrodowych oczyszczalni ścieków.	910 872,98
		2014 1) Wykonanie dokumentacji projektu przyzagrodowych oczyszczalni dla budynków wielorodzinnych. 2) Dotacja na dofinansowanie oczyszczalni przyzagrodowych - udzielono 18 dotacji osobom fizycznym.	1) 12 915,00 2) 77 920,96
	Gmina Lubicz	2013 Dotacja na dofinansowanie oczyszczalni przyzagrodowych. W 2013 roku udzielono 11 osobom fizycznym dotacji do budowy przyzagrodowych oczyszczalni ścieków.	48 136,63
	Gmina Łubianka	2013 Budowa przyzagrodowych oczyszczalni ścieków - projekt budowlany.	44 399,56
		2014 Budowa przyzagrodowych oczyszczalni ścieków - łącznie wykonano 103 przyzagrodowe oczyszczalnie ścieków.	914 010,07
Gmina Obrowo	2014 W roku 2014 Gmina Obrowo przekazała dotacje celowe dla sześciu osób na dofinansowanie budowy oczyszczalni przydomowych (realizacja zadania określonego w harmonogramie realizacyjnym POŚ na lata 2010-2014, zakończenie miało nastąpić do roku 2012, zachodzi zatem kontynuacja)	6 000,00	

Nazwa zadania	Opis wykonania w latach 2013-2014		Poniesione koszty w latach 2013-2014 (zł)
	Gmina Zławieś Wielka	2013 i 2014 Budowa przyzagrodowych oczyszczalni ścieków	903 139,92 620 359,95
Rozwój sieci monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych i jej dostosowanie do wymagań wspólnotowych	WIOŚ w Bydgoszczy nie bada co roku jakości wód podziemnych i powierzchniowych w tych samych punktach, stąd trudno jest na bieżąco i co roku sprawdzać, czy działania inwestycyjne przekładają się na poprawę stanu zasobów wodnych w punktach.		
<p>Intensyfikacja działań kontrolnych mających na celu przeciwdziałanie odprowadzaniu nieoczyszczonych ścieków komunalnych do wód oraz przeciwdziałanie nieprawidłowościom w odprowadzaniu ścieków przemysłowych, w tym weryfikacja pozwoleń wodnoprawnych</p> <p>Wspieranie działań inwestycyjnych mających na celu ograniczenie i eliminację ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych w ściekach do środowiska wodnego, a w szczególności substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego</p>	<p>Każdy podmiot wnoszący o pozwolenie wodnoprawne na odprowadzania ścieków do odbiornika, czy w efekcie prowadzonej działalności gospodarczej, czy innej działalności (np. zarządzający ciągami komunikacyjnymi) musi spełnić szereg uwarunkowań, aby jego działalność nie powodowała pogorszenia jakości odbiornika po wprowadzeniu do niego ładunków zanieczyszczeń w odprowadzanych, nawet oczyszczonych ściekach. Służą temu systemy technologiczne, separatory i bieżący monitoring.</p> <p>Jednostki samorządowe, a zwłaszcza Powiat jest odpowiedzialny za właściwą ocenę wniosków o wydanie pozwolenia wodnoprawnego.</p> <p>WIOŚ w Bydgoszczy weryfikuje w ramach prowadzonych kontroli stopień wywiązywania się z zapisów określonych w pozwoleniach wodnoprawnych.</p> <p>WIOŚ w roku 2013 przeprowadził ogółem 62 kontrole, natomiast w roku 2014 - 45 kontroli podmiotów zlokalizowanych na terenie powiatu toruńskiego.</p> <p>Niektóre kontrole wykazały przekroczenie dopuszczalnych wartości emisji substancji i zanieczyszczeń do środowiska. Z tego powodu na podmioty nałożono administracyjne kary pieniężne. Ponadto, wydano 37 zarządzeń pokontrolnych. Zarządzenia te dotyczyły m.in.: zaprzestania wprowadzania nieoczyszczonych ścieków do środowiska, przeprowadzenia konserwacji odbiorników ścieków (rowy melioracyjne), wykonywania analiz ustabilizowanych osadów ściekowych powstających na oczyszczalni oraz badania gleb, na których ustabilizowane osady ściekowe są stosowane, wyposażenia stacji demontażu pojazdów w separatory substancji ropopochodnych.</p>		
Ograniczanie ładunku zanieczyszczeń spływających do Jeziora Chełmżyńskiego i Grażyna, poprzez oczyszczenie wód opadowych (w ramach koncepcji modernizacji i rozbudowy kanalizacji deszczowej)	<p>Miasto buduje sieć w ramach bieżących możliwości.</p> <p>W okresie sprawozdawczym jednostka ponosiła opłaty za eksploatację i utrzymanie w pełnej sprawności technicznej urządzeń kanalizacji deszczowej – wykonawcą był Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Chełmży</p>		w latach 2013 i 2014 275 000,00
Ochrona Jeziora Chełmżyńskiego i Grażyna	<p>2013</p> <p>1) Budowa, przebudowa i rozbudowa infrastruktury terenów przy Jeziorze Chełmżyńskim będących w granicach administracyjnych miasta służącej wypoczynkowi, turystyce i rekreacji: etap I – rozbudowa infrastruktury wypoczynkowej” (POMOST)</p> <p>2) Budowa, przebudowa i rozbudowa infrastruktury terenów przy Jeziorze Chełmżyńskim będących w granicach administracyjnych miasta służącej wypoczynkowi, turystyce i rekreacji: etap II – rewitalizacja strefy śródmiejskiej.</p>		1) 1 208 741,01 2) 345 290,88

Nazwa zadania	Opis wykonania w latach 2013-2014	Poniesione koszty w latach 2013-2014 (zł)
Rozwój współpracy ze wszystkimi instytucjami wpływającymi na jakość wód, wspieranie edukacji ekologicznej w zakresie racjonalnej gospodarki wodami i jej ochrony przed zanieczyszczeniem	Działania prowadzone w ramach zadań własnych gmin, Powiatu, WIOŚ, podmiotów gospodarczych, rolników, WIOŚ	

Źródło: sprawozdania z realizacji budżetu gmin i Powiatu, informacja WIOŚ w Bydgoszczy

Wszelkie działania związane z realizacją inwestycji w zakresie rozwoju systemu kanalizacyjnego na terenie Powiatu prowadzone są w oparciu o plany Aglomeracji. Przepisy ustawy Prawo wodne² przewidują, aby Marszałek przeprowadzał co dwa lata przegląd obszarów i granic aglomeracji, tak więc gminy w których zachodzi konieczność zmian mają szanse na bieżącą aktualizację obszarów i granic aglomeracji. Pierwszy termin na zgłoszenie zmian Marszałkom minął 31 lipca 2014 r. Opracowanie aktualizacji obszaru i granic Aglomeracji miało na celu ustalenie i opracowanie dokumentów według aktualnych zamierzeń i możliwości inwestycyjnych gmin, wchodzących w skład aglomeracji oraz zweryfikowanie zapisów dotyczących aglomeracji w dokumentach Krajowego programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

Aglomeracje kanalizacyjne wyznaczyły gminy: miasto Chełmża i gmina Chełmża (wspólnie z Miastem Toruń – aglomeracja toruńska). Gmina Łysomice objęta jest natomiast aglomeracją Łysomice, która obejmuje tylko miejscowości tej jednostki. Podobnie gmina Czernikowo, objęta jest aglomeracją Czernikowo, gmina Zławieś Wielka, aglomeracją Zławieś Wielka, gmina Lubicz, aglomeracją Lubicz, gmina Łubianka – aglomeracją Łubianka. W okresie sprawozdawczym Gmina Obrowo prowadziła proces wyznaczania aglomeracji kanalizacyjnej na swoim terenie, natomiast Sejmik Województwa wyznaczył aglomerację dopiero w roku 2015 (uchwała Sejmiku Województwa).

Uzupełnieniem systemu kanalizacji sanitarnej i ogólnospławnej jest system kanalizacji deszczowej, który jest rozbudowywany albo przy budowie sieci kanalizacji sanitarnej albo podczas rozbudowy ciągów komunikacyjnych. Najważniejszym zadaniem tej sieci jest właściwe odprowadzanie i oczyszczanie wód opadowych, aby nie trafiały zanieczyszczone do środowiska. Starosta Toruński wydał szereg pozwoleń wodnoprawnych na szczególne korzystanie z wód w zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych do odbiornika dla różnych podmiotów oraz miejsc, z których odprowadzane są wody opadowe i roztopowe, czyli z wylotów kanalizacji deszczowej. Podmiotami, które posiadają tego rodzaju pozwolenia są gminy Powiatu Toruńskiego, zarządcy dróg, zakłady przemysłowe, stacje paliw, a także osoby fizyczne. Wody opadowe i roztopowe odprowadzane są z placów do cieków, rowów melioracyjnych lub bezpośrednio do gruntu, po uprzednim podczyszczeniu. Właściwe odprowadzenie tego rodzaju wód oraz ich oczyszczenie u wylotu do odbiornika pozwala zatrzymać substancje szkodliwe zanim trafią do wód lub do gruntu.

Wśród najbardziej powszechnych substancji wyszczególnionych w rozporządzeniach w sprawie wykazu substancji priorytetowych w dziedzinie polityki wodnej i w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, których wprowadzanie w ściekach przemysłowych do urządzeń kanalizacyjnych wymaga uzyskania pozwolenia wodnoprawnego, które mogą się pojawiać w wodach na skutek zrzutu ścieków, znajdują się: metale ciężkie (kadm, rtęć, arsen, nikiel, ołów, czyli zanieczyszczenia związane z komunikacją), a także wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne, benzo(a)piren (pochodzące ze spalania).

Eliminacja tego rodzaju zanieczyszczeń w ogólnym założeniu ma charakter techniczny (rozwój systemu odprowadzania ścieków, urządzenia oczyszczające) i organizacyjny (określanie dopuszczalnych norm w pozwoleniach wodnoprawnych i kontrola przestrzegania zapisów wydanych pozwoleń).

² ustawa z dnia 30 maja 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2014 poz. 850)

Funkcjonujące na terenie Powiatu oczyszczalnie ścieków komunalnych³ posiadają aktualne pozwolenia wodnoprawne na odprowadzanie wód oczyszczonych do odbiornika. Starosta Toruński w okresie sprawozdawczym oprócz tego typu pozwoleń wydawał także decyzje ustalające możliwość odprowadzania wód z prowadzonej działalności do sieci kanalizacyjnej.

Zgodnie z Wojewódzkim Bankiem Zanieczyszczeń Środowiska, prowadzonym przez Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego, w okresie sprawozdawczym odprowadzono następujące ilości ścieków, za które podmioty korzystające ze środowiska działające na terenie powiatu, były zobowiązane ponieść opłaty środowiskowe:

- w roku 2013 – 25 428 236 m³,
- w roku 2014 – 17 946 681 m³.

W celu zapewnienia mieszkańcom właściwych zasobów wodnych konieczna jest właściwie prowadzona gospodarka wodociągowa. Na terenie Powiatu Toruńskiego za jakość wody odpowiadają eksploatatorzy wodociągów, którzy są zobowiązani do prowadzenia regularnej, wewnętrznej kontroli jakości wód ujmowanych dla ludności. Nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia sprawuje również PPIS w Toruniu, który prowadzi monitoring jakości wód przeznaczonych na cele bytowe mieszkańców.

W ramach monitoringu jakości wody, pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarно - Epidemiologicznej pobierali próbki wody do badań w wytypowanych stałych punktach, tj. w ujęciach wody, miejscach w których woda jest wprowadzana do sieci oraz instalacji wewnętrznej na sieci wodociągowej.

W ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w 2013 r. znajdowało się 19 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia - 3 w Toruniu, 1 w Chełmży oraz 15 na wsi, natomiast w 2014 r. 17 wodociągów - 3 w Toruniu, 1 w Chełmży oraz 13 na wsi. Na terenie nadzorowanym przez Inspektora Sanitarnego w Toruniu mieszkańcy niektórych gmin (Lubicz, Łysomice, Wielka Nieszawka i Zławieś Wielka), oprócz wody z wodociągów gminnych, korzystali również z wody produkowanej przez Toruńskie Wodociągi z wodociągu Toruń.⁴

W 2013 r. wodę dobrą, spełniającą wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 roku, w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi dostarczało 16 wodociągów, zaopatrując w nią 96,9 % mieszkańców powiatu., wodę nieodpowiadającą wymaganiom - 3 wodociągi zaopatrując 3,1 % mieszkańców, natomiast w 2014 r. wodę spełniającą wymagania - 15 wodociągów, zaopatrując 97,0 % mieszkańców, wodę nieodpowiadającą wymaganiom - 2 wodociągi zaopatrując 3,0 % mieszkańców.

Analiza zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia na terenie powiatu toruńskiego wykazała, że z wody dobrej jakości w 2013 r., ocenionej jako woda przydatna do spożycia przez ludzi, korzystali w 100 % mieszkańcy miasta Chełmża oraz następujących gmin: Chełmża, Czernikowo, Lubicz, Łysomice, Wielka Nieszawka. Najwyższy odsetek ludności zaopatrywanej w wodę kwestionowaną pod względem sanitarnym odnotowano w gminie Obrowo (84,9 %), mniejszy w gminie Lubianka (11,9 %) i znikomy w gminie Zławieś Wielka (0,4 %).

W 2014 r. z wody dobrej jakości korzystali w 100 % mieszkańcy miasta Chełmży oraz gmin: Chełmża, Czernikowo, Lubianka, Łysomice, Wielka Nieszawka i Zławieś Wielka. Najwyższy odsetek ludności zaopatrywanej w wodę kwestionowaną pod względem sanitarnym odnotowano w gminie Obrowo (83,2 %), niewielki w gminie Lubicz (0,75 %).

³ ścieki komunalne - ścieki bytowe lub mieszaninę ścieków bytowych ze ściekami przemysłowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi

⁴ dane PSSE Toruń za rok 2014

Jakość wody produkowanej przez wodociągi kwestionowana była ze względu na odbiegający od wymagań skład fizykochemiczny, a w szczególności ponadnormatywną zawartość żelaza i manganu oraz związaną z tym podwyższoną mętność wody i oceniona była jako woda o warunkowej przydatności do spożycia.

Wszystkie wodociągi w powiecie toruńskim w analizowanym okresie podawały wodę dobrą pod względem bakteriologicznym.

Na terenie powiatu toruńskiego w latach 2013 - 2014 w sezonie letnim funkcjonowało 1 kąpielisko na Jeziorze Kamionkowskim w Kamionkach Małych, gm. Łysomice oraz 4 miejsca wykorzystywane do kąpeli: 1 w Chełmży, 2 w Zalesiu, gm. Chełmża oparte na Jeziorze Chełmżyńskim i 1 w Osieku, gm. Obrowo oparte na Jeziorze Osiek. Badania próbek wody do kąpeli pobranych w punktach monitoringowych powyższych obiektów, wykonywane w ramach kontroli urzędowej i wewnętrznej wykazały, że badana woda odpowiadała wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 8 kwietnia 2011 r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpeli (Dz. U. z 2011 r. Nr 86, poz. 478).

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu, wydając oceny jakości wody do kąpeli, zarówno z kąpieliskach, jak i miejscach wykorzystywanych do kąpeli, w latach 2013 - 2014, stwierdził przydatność wody do kąpeli.

Działania związane z ochroną zasobów wód to nie tylko prawidłowo prowadzona gospodarka komunalna w zakresie prawidłowego oczyszczania i odprowadzania ścieków komunalnych. Są to również działania związane z edukacją rolników dotyczącą ochrony gleb i prawidłowego stosowania nawozów. Ze względu na rolniczy charakter powiatu (ponad 56 % powierzchni jednostki), a także jakość wód powierzchniowych (miejscami umiarkowany, słaby i zły stan wód) konieczna jest edukacja rolników w zakresie właściwego użytkowania gleb. Było to realizowane poprzez wdrażanie przez rolników zasad Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej oraz programów rolno-środowiskowych. Rozpowszechnianiem i wdrażaniem informacji wśród rolników zajmują się głównie Ośrodek Doradztwa Rolniczego oraz Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa i Izba Rolnicza.

2.2. REKULTYWACJA GLEB ZDEGRADOWANYCH I ZDEWASTOWANYCH ORAZ PRZYWRACANIE IM FUNKCJI PRZYRODNICZEJ, REKREACYJNEJ LUB ROLNICZEJ ORAZ OCHRONA NIEZAGOSPODAROWANYCH KOPALIN W PROCESIE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO

Za tereny zdegradowane uznaje się grunty, których rolnicza lub leśna wartość użytkowa zmalała, w szczególności w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych albo wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej. Natomiast grunty zdevastowane to grunty, które utraciły całkowicie wartość użytkową w wyniku przyczyn wskazanych powyżej.⁵

Powiat, wspólnie z Marszałkiem Województwa w swoich kompetencjach posiada działania związane z eksploatacją kopalni, a Starosta z rekultywacją gruntów. Podkreślić należy, że organ ten pełni funkcje administracyjno – kontrolne, a wszelkie działania inwestycyjne leżą po stronie użytkowników gruntów.

⁵ zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. 2015 r., poz. 909)

W okresie sprawozdawczym wydano następujące koncesje na eksploatację kopalin (przez Marszałka Województwa – dwie pierwsze w poniższym zestawieniu oraz Starostę Toruńskiego – kolejne wymienione koncesje) na eksploatację kopalin, którymi są:

- koncesja nr 269/W/2013 dla osoby prywatnej na złożę KIEŁBASIN X, gm. Chełmża (kruszywo naturalne) – ważna do dnia 31.12.2053 r.,
- koncesja nr 270/W/2013 dla osoby prywatnej na złożę DŹWIERZNO AT, gm. Chełmża (kruszywo naturalne) – ważna do dnia 31.12.2023 r.,
- koncesja nr 1/E/2013 dla P.W. – NIEDZIELSKI na złożę MŁYNIEC XXXVII – POLE A, gm. Lubicz (kruszywo naturalne) – ważna do dnia 30.04.2023 r.,
- koncesja nr 2/E/2013 dla P.W. – NIEDZIELSKI na złożę MŁYNIEC XXXVII – POLE C, gm. Lubicz (kruszywo naturalne) – ważna do dnia 30.04.2023 r.,
- koncesja nr 3/E/2013 dla „SORT – KRUSZ” Eksploatacja Kruszywa Naturalnego na złożę Młyniec XXXIX, gm. Lubicz (kruszywo naturalne) – ważna do dnia 31.05.2023 r.,
- koncesja nr 5/E/2013 dla „KRUSZ – BUD” Kopalnia kruszywa na złożę SZEMBEKOWO II, gm. Lubicz (kruszywo naturalne) – ważna do dnia 30.06.2018 r.,
- koncesja nr 6/E/2013 dla „KRUSZ – BUD” Kopalnia kruszywa na złożę MŁYNIEC – JEDWABNO 5, gm. Lubicz (kruszywo naturalne) – ważna do dnia 30.08.2018 r.,
- koncesja nr 9/E/2013/2014 dla Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Usługowo Handlowe – LEWPOL na złożę NOWA WIEŚ IV, gm. Lubicz (kruszywo naturalne) – ważna do dnia 30.03.2024 r.,
- koncesja nr 3/E/2014 dla Żwirownia Gospodarstwo Rolne na złożę MŁYNIEC XXXX, gm. Lubicz (kruszywo naturalne) – ważna do dnia 31.12.2029 r.

Zgodnie z danymi Starostwa Powiatowego w okresie sprawozdawczym zrekułtywowano następujące powierzchnie gruntów:

- w roku 2013 – 6 34 ha,
- w roku 2014 – 11,58 ha.

Starosta wydał decyzje uznające rekułtywację na ww. powierzchnie, zgodnie z wcześniej uzgodnionymi kierunkami rekułtywacji.

Tabela 6. Wskaźniki wykonania zadań i wykorzystania zasobów środowiska w latach 2013-2014

Wskaźnik	Jednostka monitorująca	rok 2013	rok 2014
ilość wydobytych surowców naturalnych (tys. Mg)	Powiat	695	717
tereny zrekułtywowane (ha)	Powiat	6,34	11,58

Źródło: Powiat

Kolejna tabela zawiera zestawienie działań określonych do realizacji w Programie ochrony środowiska, a zrealizowanych w okresie sprawozdawczym.

Tabela 7. Zrealizowane w latach 2013-2014 zadania na terenie Powiatu Toruńskiego wraz z opisem ich wykonania i kosztami realizacji

Nazwa zadania	Opis wykonania w latach 2013-2014		Poniesione koszty w latach 2013-2014 (zł)
Realizacja programu rekultywacji gleb zdegradowanych na obszarach rolniczego użytkowania, w tym ich zalesianie	w okresie sprawozdawczym nie prowadzono tego typu działań ze względu na brak takich obszarów		
Zrekultywowanie gleb zdegradowanych w kierunku rolnym, leśnym rekreacyjno – wypoczynkowym	w okresie sprawozdawczym nie prowadzono tego typu działań ze względu na brak takich obszarów		
Przeciwdziałanie degradacji chemicznej gleb poprzez ochronę powietrza i wód powierzchniowych	zgodnie z działaniami omówionymi w rozdziale 2.1. i 2.4.		
Prowadzenie monitoringu jakości gleby i ziemi	OSChR	2013 Stacja w roku 2013 wykonała pomiary próbek gleb na 598 gospodarstwach, pobrano łącznie 2 429 próbek na powierzchni 6 316,22 ha. 2014 Stacja w roku 2014 wykonała pomiary próbek gleb na 635 gospodarstwach, pobrano łącznie 3 030 próbek na powierzchni 8 330,52 ha.	zadanie realizowane ze środków własnych OSChR
	Chełmża gmina	2013 – 2014 Wykonywanie badań i monitoringu gleb na terenie gminy.	1 999,11
	Gmina Obrowo	2013 - 2014 Wykonywanie badań i monitoringu gleb dla rolników z terenu gminy.	998,00
	Gmina Czernikowo	2014 Wykonywanie monitoringu gleby	3 498,00
	Chełmża gmina	2013 Działania edukacyjne w zakresie podnoszenia świadomości rolników w zakresie ochrony środowiska.	1 230,00
		2014 Organizacja szkolenia dla rolników.	4 490,00
Rekultywacja terenów po eksploatacji kopalni	w okresie sprawozdawczym zrehabilitowano łącznie 17,52 ha – działania prowadziły podmioty prowadzące eksploatację kopalni – Starosta nadzorował rekultywację, zgodnie z wcześniej uzgodnionymi kierunkami rekultywacji		
Podejmowanie działań administracyjnych w przypadku wydobywania kopalni bez wymaganej koncesji i naliczanie opłat eksploatacyjnych w przypadku nielegalnej działalności	w okresie sprawozdawczym nie zachodziła konieczność prowadzenia postępowań administracyjnych w tym zakresie		
Gromadzenie, archiwizowanie i przetwarzanie danych geologicznych	prowadzone zgodnie z kompetencjami corocznie		

Nazwa zadania	Opis wykonania w latach 2013-2014	Poniesione koszty w latach 2013-2014 (zł)
Opiniowanie studiów i planów uwarunkowań kierunków zagospodarowania przestrzennego	prowadzone zgodnie z kompetencjami corocznie, każda gmina corocznie opracowuje kilka miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	
Ochrona terenów perspektywicznych pod względem wydobycia kopalin	prowadzone zgodnie z kompetencjami corocznie z opracowywanych MPZP	

Źródło: na podstawie sprawozdań z budżetu, Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej

**2.3. RACJONALNE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW LEŚNYCH PRZEZ
KSZTAŁTOWANIE ICH WŁAŚCIWEJ STRUKTURY GATUNKOWEJ
I WIEKOWEJ, Z ZACHOWANIEM BOGACTWA BIOLOGICZNEGO ORAZ
ZACHOWANIE BOGATEJ RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ**

Tabela 8. Wskaźniki wykonania zadań i wykorzystania zasobów środowiska w latach 2013-2014

Wskaźnik	Jednostka	Jednostka monitorująca	Stan w 2013	Stan w 2014
powierzchnia obszarów prawnie chronionych	ha	GUS	43414,71	43414,71
udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni	%	GUS	35,3	35,3
rezerwy przyrody	ha	GUS	127,10	127,10
obszary chronionego krajobrazu razem	ha	GUS	43299,10	43299,10
użytki ekologiczne	ha	GUS	421,30	421,30
zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	ha	GUS	3,70	3,70
pomniki przyrody	szt.	GUS	84	84
nasadzenia drzewa	szt.	GUS	951	1822
nasadzenia krzewy	szt.	GUS	5905	4915
ubytki drzewa	szt.	GUS	1272	1168
ubytki krzewy	szt.	GUS	847	834
powierzchnia gruntów leśnych ogółem	ha	GUS	42773,91	42596,60
powierzchnia lasów	ha	GUS	41681,76	41504,44
lesistość w %	%	GUS	33,9	33,7
las publiczne ogółem	ha	GUS	38510,22	38432,90
las publiczne Skarbu Państwa	ha	GUS	38430,77	38353,45
las publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	GUS	38345,04	38273,64
las publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP	ha	GUS	44,18	40,07
las publiczne gminne	ha	GUS	79,45	79,45
las prywatne ogółem	ha	GUS	3171,54	3071,54
powierzchnia gruntów nieleśnych i przeznaczonych do zalesienia	ha	GUS	5,32	5,32
zalesienia	ha	GUS	10,74	0

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2013-2014

Biorąc pod uwagę powyższą tabelę w okresie sprawozdawczym nie zwiększyła się ilość form ochrony przyrody.

W celu zachowania bioróżnorodności na terenie powiatu, ubytki w drzewostanie były w większości rekompensowane nowymi nasadzeniami.

Tabela zawiera wykaz wyszczególnionych ważniejszych prac inwestycyjnych związanych z utrzymaniem bioróżnorodności na terenie powiatu oraz gospodarowaniem zasobami leśnymi.

Tabela 9. Zrealizowane w latach 2013-2014 zadania z zakresu ochrony przyrody na terenie Powiatu Toruńskiego wraz ze stopniem ich wykonania i poniesionymi kosztami

Nazwa zadania	Stopień wykonania w latach 2013-2014		Poniesione koszty w latach 2013-2014 (zł)
Ochrona terenów przyrodniczo cennych przed niewłaściwym sposobem użytkowania	zadanie prowadzone na bieżąco w ramach zadań własnych Nadleśnictw oraz Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w zakresie realizacji założeń planu zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000		
Ochrona starych i tworzenie nowych pomników przyrody	w okresie sprawozdawczym nie powstały nowe pomniki przyrody		
Zachowanie istniejących zbiorników wodnych	Chełmża gmina	2013 Rekultywacja oczka wodnego wraz z zagospodarowaniem terenu w m. Grzywna	384 960,00
		2014 Rekultywacja oczka wodnego - w pierwszym półroczu 2014 r. zakończono prace	65 856,81
Wzmocnienie roli rekreacyjnej zieleni	Chełmża gmina	2013 Uporządkowano teren przy boisku Orlik w Pluskowężach i założono teren zielony	6 350,00
Rozwój sieci szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych na terenach interesujących przyrodniczo	Miasto Chełmża	2013 i 2014 Budowa, przebudowa i rozbudowa infrastruktury terenów przy Jeziorze Chełmżyńskim będących w granicach administracyjnych miasta służącej wypoczynkowi, turystyce i rekreacji: etap I – rozbudowa infrastruktury wypoczynkowej	554 031,89
			624 333,35
Aktualizacja granicy rolno-leśnej w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	zadanie prowadzone na bieżąco w ramach potrzeb przez poszczególne gminy		
Inwentaryzacja i weryfikacja klasyfikacji gruntów pod kątem pełnego uwzględnienia gruntów zalesionych i zadrzewionych oraz ujęcie granicy rolno-leśnej w planach zagospodarowania przestrzennego Zalesianie gruntów nieprzydatnych do produkcji rolnej oraz nieużytków i terenów zdegradowanych i przekształconych gatunkami rodzimymi	2013 Ekwiwalent za wyłączenie gruntów z upraw rolnych i prowadzenie upraw leśnych. W latach 2002-2003 - 30 właścicieli zalesiło 113,67 ha gruntów rolnych i otrzymuje ekwiwalent za wyłączenie tych gruntów z upraw rolnych i prowadzenie upraw leśnych		274 648,00
	2014 Ekwiwalent za wyłączenie gruntów z upraw rolnych i prowadzenie upraw leśnych. W latach 2002-2003 - 26 właścicieli zalesiło 99,31 ha gruntów rolnych i otrzymuje ekwiwalent za wyłączenie tych gruntów z upraw rolnych i prowadzenie upraw leśnych.		260 740,00
Stały nadzór nad gospodarką leśną w lasach prywatnych Zapewnienie trwałości i wielofunkcyjności lasów Inwentaryzacja zasobów leśnych pod kątem	2013 Stawka roczna za 1 ha nadzorowanej powierzchni lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa została określona w aneksach do porozumień zawartych między Starostą Toruńskim a nadleśnictwami i wynosiła 18 zł w skali roku za 1 ha: - Nad. Cierpiszewo - 118,65 ha – 2 135,70 zł,		zgodnie z kolumną obok

Nazwa zadania	Stopień wykonania w latach 2013-2014	Poniesione koszty w latach 2013-2014 (zł)
<p>ich stanu zdrowotnego Zachowanie istniejących kompleksów leśnych Stały monitoring środowiska leśnego w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym (pożary, choroby, szkodniki, nielegalne wysypiska śmieci) Ochrona gleb leśnych Zachowanie i ochrona zasobów przyrodniczych w istniejących kompleksach leśnych</p>	<p>- Nad. Dobrzejewice - 2 493 ha – 44 874,00 zł, - Nad. Gniewkowo - 21 ha – 378,00 zł, - Nad. Golub-Dobrzyń - 9 ha – 162,00 zł, - Nad. Toruń - 646 ha – 11 628,00 zł.</p> <p>2014 Stawka roczna za 1 ha nadzorowanej powierzchni lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa została określona w aneksach do porozumień zawartych między Starostą Toruńskim a nadleśnictwami i wynosiła: - Nad. Dobrzejewice - do 30.06.2014 r. - 18 zł za 1 ha - 2 493 ha, od 01.07.2014 r. - 21 zł za 1 ha – 2 272 ha, - Nad. Cierpiszewo - do 30.06.2014 r. - 18 zł za 1 ha - 118,65 ha, od 01.07.2014 r. - 21 zł za 1 ha – 115 ha, - Nad. Gniewkowo - od 01.01.2014 r. - 21 zł za 1 ha - 21 ha, - Nadleśnictwo Golub-Dobrzyń - od 01.01.2014 r. - 21 zł za 1 ha - 9 ha, - Nadleśnictwo Toruń - do 30.06.2014 r. - 18 zł za 1 ha - 646 ha, od 01.07.2014 r. - 21 zł za 1 ha – 667 ha.</p>	<p>zgodnie z kolumną obok</p>
<p>Prowadzenie ciągłej kampanii edukacyjno – informacyjnej w celu podnoszenia świadomości w zakresie celów i korzyści z trwale zrównoważonej gospodarki leśnej Prowadzenie gospodarki leśnej ze szczególnym uwzględnieniem pozaprodukcyjnych funkcji lasu</p>	<p>Nadleśnictwa w ramach swoich zadań własnych prowadzą edukację ekologiczną społeczeństwa, współpracują z placówkami oświatowymi w zakresie promocji turystycznej i rekreacyjnej lasów, utrzymują ścieżki leśne i parkingi</p>	

Źródło: na podstawie sprawozdań z budżetu

Gminy w swoich planach zagospodarowania przestrzennego prowadzą lokalną politykę utrzymania terenów biologicznie czynnych poprzez właściwe określanie wymogów w MPZP, zakładanie rozwoju terenów rekreacyjnych, nowe nasadzenia zieleni, zarówno jako projekty indywidualne, jak i w ramach projektów drogowych i tworzenie nowych miejsc zadrzewień i zakrzewień, także przy głównych ciągach komunikacyjnych, jako naturalna izolacja dla zanieczyszczeń komunikacyjnych. W zapisach planów umieszcza się informacje na temat procentowego udziału tego typu zieleni na terenie działki. Ochrona zieleni, czyli jej utrzymanie, pielęgnacja, nasadzenia, należy właśnie do zadań własnych gmin. Każda jednostka w okresie sprawozdawczym wydatkowała środki na bieżące utrzymanie terenów zieleni będących w jej kompetencjach.

Powiat, jak i gminy na bieżąco, podczas modernizacji ciągów komunikacyjnych dbają o zazielenienie pasów komunikacyjnych i prowadzą utrzymanie zieleni. Działania polegają na pielęgnacji krzewów, żywopłotów oraz drzew zlokalizowanych w pasach drogowych (cięcie, strzyżenie oraz formowanie krzewów, żywopłotów i róż, cięcia techniczne drzew oraz usuwanie odrostów z pni).

Ochronę zasobów przyrodniczych, nie tylko zieleni urządzonej będącej w kompetencji samorządów, ale także form ochrony przyrody prowadzono w okresie sprawozdawczym również na poziomie decyzji środowiskowych tam gdzie obowiązywały MPZP (poprzez nakładanie przez organy ochrony środowiska konieczności sporządzania raportów OOS) bądź określanie zasad w decyzjach o warunkach zabudowy, np. dla inwestycji mogących oddziaływać na obszary Natura 2000. Decyzje te sporządzane były przez organy gmin (organ właściwy do wydania przedmiotowych decyzji) we współpracy z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska (RDOŚ). W decyzjach uwzględniano warunki realizacji inwestycji, mając na uwadze ochronę zasobów przyrodniczych.

Powiat w swych kompetencjach posiada natomiast utrzymanie zasobów leśnych, w zakresie lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa. Starosta Toruński prowadzi te działania wspólnie z Nadleśnictwami, na mocy zawartych porozumień.

2.4. UTRZYMANIE JAKOŚCI POWIETRZA NA TERENIE POWIATU TORUŃSKIEGO ZGODNIE Z OBOWIĄZUJĄCYMI STANDARDAMI JAKOŚCI ŚRODOWISKA

Tabela 10. Wskaźniki wykonania zadań i wykorzystania zasobów środowiska w latach 2013-2014

Wskaźnik	Jednostka	Jednostka monitorująca	Stan w 2013	Stan w 2014
emisja zanieczyszczeń pyłowych ogółem	t/r	GUS	113	110
emisja zanieczyszczeń pyłowych ogółem (Polska 100)	%	GUS	0,23	0,23
emisja zanieczyszczeń pyłowych ogółem na 1 km ² powierzchni	t/r	GUS	0,09	0,09
emisja zanieczyszczeń ze spalania paliw	t/r	GUS	68	63
emisja zanieczyszczeń gazowych ogółem	t/r	GUS	87283	77167
emisja zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla)	t/r	GUS	577	958
emisja zanieczyszczeń gazowych dwutlenek siarki	t/r	GUS	304	374
emisja zanieczyszczeń gazowych tlenki azotu	t/r	GUS	68	90
emisja zanieczyszczeń gazowych tlenek węgla	t/r	GUS	205	494
emisja zanieczyszczeń gazowych dwutlenek	t/r	GUS	86706	76209

Wskaźnik	Jednostka	Jednostka monitorująca	Stan w 2013	Stan w 2014
węgiel				
zanieczyszczenia zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń pyłowych	t/r	GUS	332	322
zanieczyszczenia zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń gazowych	t/r	GUS	37	29
zanieczyszczenia pyłowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych	%	GUS	74,6	74,5
zanieczyszczenia gazowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych	%	GUS	6,0	2,9
jakość powietrza	szt.	WIOŚ	C	C
przekraczane stężenia zanieczyszczeń	rodzaj	WIOŚ	pył PM 10, benzo(a)piren	pył PM 10, benzo(a)piren
sprzedaż energii cieplnej w ciągu roku ogółem	GJ	GUS	68674,0	46387,0
w tym budynki mieszkalne	GJ	GUS	61948,0	37168,0
w tym urzędy i instytucje	GJ	GUS	6726,0	9219,0
kotłownie ogółem	ob.	GUS	50	74
długość sieci ciepłej przesyłowej	km	GUS	15,4	10,2
długość sieci ciepłej przyłączy do budynków i innych obiektów	km	GUS	13,0	7,8
kubatura budynków ogrzewanych centralnie ogółem	dam ³	GUS	397,7	1272,3
budynki mieszkalne ogółem	dam ³	GUS	286,9	526,1
budynki mieszkalne komunalne	dam ³	GUS	23,0	26,8
budynki mieszkalne spółdzielni mieszkaniowych	dam ³	GUS	152,7	161,5
budynki mieszkalne prywatne	dam ³	GUS	111,2	107,5
długość czynnej sieci gazowej ogółem	m	GUS	236274	271128
długość czynnej sieci gazowej przesyłowej	m	GUS	115018	115018
długość czynnej sieci gazowej rozdzielczej	m	GUS	121256	156110
czynne przyłącza gazowe do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	szt.	GUS	2056	2270
odbiorcy gazu	gosp.	GUS	4817	5249
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp.	GUS	1606	2025
zużycie gazu	tys.m ³	GUS	3557,7	3374,6
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań	tys.m ³	GUS	2247,1	2091,7
ludność korzystająca z sieci gazowej	osób	GUS	15765	17029
ludność korzystająca z sieci gazowej	%	GUS	15,6	16,7
drogi gminne o nawierzchni twardej	km	GUS	525,5	610,1
drogi gminne o nawierzchni twardej ulepszonej	km	GUS	385,6	432,7
drogi gminne o nawierzchni gruntowej	km	GUS	632,2	592,8
drogi powiatowe o nawierzchni twardej	km	GUS	296,3	297,7
drogi powiatowe o nawierzchni twardej ulepszonej	km	GUS	295,5	297,0
drogi powiatowe o nawierzchni gruntowej	km	GUS	6,1	5,4

Źródło: GUS

Każda gmina w celu realizacji działań mających na celu zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza opracowuje strategiczne dokumentacje takie jak np. „Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe”, „Plan gospodarki niskoemisyjnej”, które zakładają poprawę efektywności energetycznej, wykorzystanie

odnawialnych źródeł energii oraz technologii niskoemisyjnych. Realizacja jego założeń będzie się wpisywać w działania zaplanowane w ramach poprawy jakości powietrza w Powiecie, wynikających z zapisów Programu Ochrony Powietrza. Należy zaznaczyć, że jakość powietrza w całej strefie kujawsko-pomorskiej utrzymuje się od kilku lat na poziomie klasy C, ze względu na przekroczenia pyłu PM 10 i benzo(a)pirenu.

Głównymi działaniami naprawczymi prowadzonymi w okresie sprawozdawczym, a mającymi na celu realizację założeń POP i nie tylko (nie wszystkie jednostki są objęte POP) były działania mające na celu ograniczenie emisji z indywidualnych systemów grzewczych, termomodernizacje budynków użyteczności publicznej i komunalnych, działania zmierzające do modernizacji i rozbudowy systemów ciepłowniczych i gazowniczych oraz działania ukierunkowane na ograniczenie emisji liniowej, poprzez modernizację i rozbudowę infrastruktury drogowej (tabela wskaźnikowa wskazuje na zwiększenie się długości dróg utwardzonych, kosztem dróg gruntowych, co ogranicza emisję pyłów z ciągów komunikacyjnych).

Zwiększyła się zarówno długość sieci gazowej oraz zwiększyła się kubatura budynków podłączonych do sieci ciepłowniczej (tabela wskaźnikowa). W dalszej perspektywie działania edukacyjne eksploatatorów sieci oraz gmin powinny się przełożyć na zmniejszenie zużycia tych nośników energii i ciepła, gdyż powinna zwiększyć się oszczędność samych odbiorców, co będzie skutkowało zmniejszeniem zużycia. Na zmniejszenie zużycia ciepła i gazu powinny wpłynąć także modernizacje budynków i instalacji grzewczych, co powinno być monitorowane w kolejnych latach.

W mieście Chełmża sieć ciepłowniczą obsługuje przedsiębiorstwo Brun-Pol Pomorze Kujawy Sp. z o.o. Lokalne kotłownie eksploatuje także Zakład Gospodarki Mieszkaniowej Sp. z o.o. przy ul. Gen Sikorskiego 27. Podmiot ten posiada w zarządzie 11 kotłowni gazowych, przy ulicach: Browarnej, Bydgoskiej, Chełmińskiej, Głowackiego, Hallera, Kościuszki, Paderewskiego, R. Garncarski, Sikorskiego, Toruńskiej. Zakład eksploatuje sieć ciepłowniczą o długości 500 m. Produkcja ciepła w roku 2014 wyniosła dla tych obiektów łącznie 18 109,60 GJ.

Z przeprowadzonych inwestycji w okresie sprawozdawczym wymienić należy te najważniejsze:

Tabela 11. Zrealizowane w latach 2013-2014 zadania z zakresu poprawy jakości powietrza na terenie Powiatu Toruńskiego wraz ze stopniem ich wykonania i poniesionymi kosztami

Nazwa zadania	Opis wykonania w latach 2013-2014		Poniesione koszty w latach 2013-2014 (zł)
Prowadzenie remontów istniejących dróg m.in. zmiana nawierzchni	GDDKiA	Nakładka bitumiczna 251+895-252+300 (0,405 km) - DK 15 Gronowo – 2013 rok Nakładka bitumiczna - 248+540-251+400 (2,86 km) - DK 15 Rogówko-Brzeżno – 2013 rok Budowa drogi - 0+000-0+532 (0,532 km) - DK 96a Turzno – lata 2012-2014 Budowa drogi - 0+000-1+586 (1,586 km) - DK 96 Turzno – lata 2012-2013	w ramach kosztów własnych GDDKiA
		2013 1) Remonty cząstkowe, naprawa dróg gruntowych 2) Remont drogi powiatowej nr 2014C Nawra-Głuchowo w km 0+000÷1+400 na dł. 1,4 km 3) Remont drogi powiatowej nr 2046 Walentowo – Osówka 4) Remont drogi powiatowej nr 2041 Brzozówka – Łążynek 5) Przebudowa drogi powiatowej nr 2010C Turzno – Rogówko – Lubicz Dolny w km 5+470÷9+677 na dł. 4,207 km (realizacja zadania określonego w harmonogramie realizacyjnym POŚ na lata 2010-2014, zadanie miało zakończyć się w roku 2012)	1) 635 51,00 2) 195 033,00 3) 87 779,00 4) 65 404,00 5) 2 094 224,00
	Powiat	2014 1) Odnowa drogi powiatowej nr 2019C Chełmża – Brąchnowo – Pigża 2) Odnowa drogi powiatowej nr 2025C Mała Grzywna – Mirakowo oraz 2019C Chełmża – Brąchnowo – Pigża 3) Odnowa drogi powiatowej nr 2038C Łążyn – Kawęczyn 4) Odnowa drogi powiatowej nr 2028C Zakrzewko – Tylice 5) Odnowa drogi powiatowej nr 2018C Biskupice – Brąchnowo 6) Odnowa drogi powiatowej nr 2036C Krobia – Mierzynek – Młyniec II 7) Odnowa drogi powiatowej nr 2047C Wola – Osówka 8) Odnowa drogi powiatowej nr 2046C Walentowo – Osówka 9) Odnowa drogi powiatowej nr 2042C Kijaszkowo – Dąbrówka 10) Remonty cząstkowe nawierzchni dróg 11) Przebudowa ciągu komunikacyjnego: drogi powiatowej nr 2027C Morczyny – Kamionki Małe w km 0+0000÷6+715, drogi powiatowej nr 2029C Kamionki Małe – Turzno w km 0+0000÷2+624 oraz drogi powiatowej nr 2011C Turzno – Papowo Toruńskie w km 0+300÷1+425 12) Remont drogi powiatowej nr 2006C Rozgarty – Górsk w km 0+110÷2+175 13) Wieloletni program przebudowy obiektów inżynierskich zlokalizowanych w ciągach dróg powiatowych: droga powiatowa nr 2023C Chełmża – Świętosław – Węgorzyn w m. Zajązkowo wraz z dojazdami (realizacja zadania określonego w harmonogramie realizacyjnym POŚ na lata 2010-2014, zadanie miało zakończyć się w roku 2012)	1) 114 006,00 2) 100 860,00 3) 246 341,00 4) 116 870,00 5) 277 102,00 6) 72 317,00 7) 113 728,00 8) 153 750,00 9) 114 045,00 10) 428 803,00 11) 3 383 421,00 12) 300 000,00 13) 1 080 690,00 14) 781 378,00

Nazwa zadania	Opis wykonania w latach 2013-2014		Poniesione koszty w latach 2013-2014 (zł)
		14) Wieloletni program przebudowy obiektów inżynierskich zlokalizowanych w ciągach dróg powiatowych: droga powiatowa nr 2001C Zławieś Mała – Zarośle Cienkie w m. Zarośle Cienkie wraz z dojazdami	
	Gmina Chełmża	2014 1) Modernizacja dróg gminnych 2013-2015 - Wykonany został I etap modernizacji 24 odcinków dróg gminnych i wewnętrznych 2) Modernizacja drogi gminnej Nr 100568C w m. Skąpe o dł. 1,4 km 3) Modernizacja drogi nr 100518C Nawra-Dębiny 4) Modernizacja dróg w m. Dźwierzno przy bloku Grzywna w stronę pałacu, przy świetlicy w Kuczwałach 5) Modernizacja drogi na dz. 29/27 w m. Dźwierzno (przy Plebanii Kościoła)	1) 019 707,00 2) 250 612,50 3) 146 127,96 4) 79 875,10 5) 24 985,00
	Gmina Lubicz	2013 1) Przebudowa nawierzchni w części ul. Polnej Lubicz Górny 2) Przebudowa nawierzchni w części ul. Rzemieślniczej Lubicz Górny 3) Przebudowa nawierzchni części jezdni w ul. Lipnowskiej (od ul. Bocznej do przepompowni) Lubicz Górny	1) 118.115,02 2) 113 975,88 3) 59 307,50
		2014 1) Budowa drogi w Rogowie 2) Budowa drogi w Młyńcu Drugim, Mierzynku, Józefowie 3) Budowa drogi w Złotorii ul. Leśna 4) Budowa drogi w Lubiczu Górnym ul. Polna 5) Modernizacja ul. Poganki w Jedwabnie 6) Budowa drogi do PSZOK i oczyszczalni w Nowej Wsi	1) 347 999,60 2) 335 998,98 3) 350 999,36 4) 104 770,74 5) 51 580,96 6) 23 985,00
	Gmina Łubianka	2013 1) Modernizacja dróg gminnych o nawierzchni gruntowej w m.: Łubianka (ul. Rolna i ul. Grunwaldzka), Leszcz (ul. Rzepakowa), Zamek Bierzgłowski (ul. Wojska Polskiego) 2) Przebudowa drogi gminnej Nr 100342C w miejscowości Dębiny (ul. Kwiatowa) oraz w miejscowości Wymysłowo (ul. Równa) (realizacja zadań określonych w harmonogramie realizacyjnym POŚ na lata 2010-2014)	1) 88 769,48 2) 615 346,51
		2014 1) Modernizacja dróg gminnych o nawierzchni gruntowej (I + II etap) - Bierzgłowo, Brąchnowo, Dębiny, Leszcz, Łubianka, Pigża, Przeczno, Słomowo, Warszewic, Wybcz, Wymysłowo, Zamek Bierzgłowski 2) Przebudowa ul. Solidarności w miejscowości Wybcz 3) Modernizacja drogi w Wymysłowie (realizacja zadań określonych w harmonogramie realizacyjnym POŚ na lata 2010-2014)	1) 771 101,08 2) 306 438,80 3) 203 201,19

Nazwa zadania	Opis wykonania w latach 2013-2014		Poniesione koszty w latach 2013-2014 (zł)
Gmina Łysomice	2013	1) Zmiana nawierzchni Gostkowo Folząg – Morczyny 2) Budowa drogi Kamionki – Gronówko 3) Budowa drogi Turzno - Kamionki Duże 4) Przebudowa drogi w sołectwie poprzez zmianę nawierzchni w sołectwie Papowo Osieki	1) 124 696,80 2) 477 693,78 3) 717 000,00 4) 9 528,45
	2014	1) Przebudowa ciągu komunikacyjnego; drogi powiatowej 2027C Morczyny÷ Kamionki Małe w km 0+000 ÷ 6+715 (realizacja zadania określonego w harmonogramie realizacyjnym POŚ na lata 2010-2014, zadanie miało zakończyć się w roku 2013), drogi powiatowej nr 2029C Kamionki Małe ÷ Turzno w km 0+000 ÷ 2+624 oraz drogi powiatowej nr 2011C Turzno ÷ Papowo Toruńskie 2) Modernizacja drogi z chodnikiem w Lulkowie (realizacja zadania określonego w harmonogramie realizacyjnym POŚ na lata 2010-2014, zadanie miało zakończyć się w roku 2012) 3) Budowa drogi Turzno - Kamionki Duże 4) Przebudowa drogi gminnej -ul. Kościelna w Papowie Toruńskim	1) 676 684,14 2) 21 500,00 3) 190 472,55 4) 1 254 545,52
Gmina Obrowo	2013 i 2014	Przebudowa dróg gminnych na terenie gminy Obrowo	527 552,00
Gmina Zławieś Wielka	2013 i 2014	Przebudowa dróg gminnych	3 823 902,00
Gmina Czernikowo	2013 i 2014	Przebudowa dróg (realizacja zadania określonego w harmonogramie realizacyjnym POŚ na lata 2010-2014, zadanie miało zakończyć się w roku 2012)	1 445 777,92
Miasto Chełmża	2013	1) Bieżące utrzymanie dróg 2) Przebudowa dróg gminnych ulic: Gen. J. Hallera (odcinek od ul. Mickiewicza do ul. Polnej), ks. P. Skargi (odcinek od ul. Gen. J. Hallera do ul. Sienkiewicza), Sienkiewicza (odcinek od ul. Ks. P. Skargi do ul. Polnej)	406 515,30 1) 110 686,78 2) 15 000,00
	2014	1) Budowa dróg publicznych ulic z chodnikami na osiedlu domów jednorodzinnych przy ul. 3 Maja w Chełmży - etap II, budowa ulic: Poniatowskiego, Łokietka, Królowej Jadwigi, Krzywoustego, Batorego, Kazimierza Wielkiego, Mieszka I, Bema, Jagiełły, Sobieskiego wraz z łącznikami” (w roku sprawozdawczym pobudowano ul. Jagiełły) 2) Wykonanie projektu budowlanego na budowę ulic na ODJ „Reja” 3) Bieżące utrzymanie dróg	1) 300 974,35 2) 36 654,00 3) 213 693,59

Nazwa zadania	Opis wykonania w latach 2013-2014		Poniesione koszty w latach 2013-2014 (zł)
Prowadzenie działań edukacyjnych oraz popularyzujących odnawialne źródła energii	Chełmża gmina	2014 Opracowanie wniosku o dofinansowanie NFOŚiGW programu priorytetowego nr 3.3.4 „Wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii Część 4) Prosument – linia dofinansowania z przeznaczeniem na zakup i montaż mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii”. Zadanie zostało zrealizowane.	3 690,00 zł
Realizacja przedsięwzięć termomodernizacyjnych Wspieranie działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji ze źródeł komunalnych m.in. wymian kotłów węglowych na paliwo gazowe, olej opałowy, biopaliwa, rozwój sieci ciepłowniczej	Powiat	2013 1) Naprawa poszycia dachu na budynku przy ul. Szosa Chełmińska 2) Termomodernizacja części budynku B przy ul. Szosa Chełmińska 3) Remont dachu w budynku przy ul. Hallera 7 w Chełmży 4) Termomodernizacja budynku warsztatów ZS CKU w Gronowie (realizacja zadania określonego w harmonogramie realizacyjnym POŚ na lata 2010-2014, zakończone zgodnie z harmonogramem) 5) Termomodernizacja budynku Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Chełmży polegającego na wymianie stolarki okiennej oraz ociepleniu połaci dachu w budynku 6) Zakończenie zadania z roku 2012 p.n. Budowa przyłącza gazu wraz z modernizacją kotłowni w DPS Wielka Nieszawka (realizacja zadania określonego w harmonogramie realizacyjnym POŚ na lata 2010-2014) 7) Termomodernizacja pokrycia dachu w DPS Wielka Nieszawka (realizacja zadania określonego w harmonogramie realizacyjnym POŚ na lata 2010-2014, zadanie miało zakończyć się w roku 2012) 8) Wymiana stolarki okiennej w DPS Wielka Nieszawka 9) Wymiana stolarki okiennej w DPS Dobrzejewice 10) Zmiana systemu ogrzewania i przygotowania ciepłej wody użytkowej – budowa pompy ciepła w DPS Dobrzejewice 11) Termomodernizacja dachu budynku zespołu nr 1 w DPS Browina	1) 3 644,00 2) 22 140,00 3) 26 808,00 4) 56 521,00 5) 31 000,00 6) 6 645,00 7) 156 308,00 8) 50 000,00 9) 50 000,00 10) 62 095,00 11) 147 000,00
		2014 Kontynuacja z roku 2013 - Termomodernizacja związana z dociepleniem połaci dachowej w ramach zadania – remont Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Chełmży	16 300,00
	Gmina Chełmża	2013 1) Adaptacja budynku przy ul. Paderewskiego - etap II termomodernizacja budynku wysokości na przygotowanie niezbędnych dokumentów 2) Modernizacja świetlicy w Bielczynach – ogrzewanie dokonano zakupu kotła pelletowego 3) Rozbudowa systemu grzewczego w świetlicy w Zajączkowie Wykonano instalację centralnego ogrzewania	1) 10 578,00 2) 7 503,00 3) 17 297,85
	Gmina Lubicz	2013 1) Zakup kotła c.o. z osprzętem do ogrzewania pomieszczeń ZDGMiK oraz sali gimnastycznej w Lubiczu Dolnym 2) Mierzynek – zakup i wymiana okien w świetlicy wiejskiej	1) 14.403,16 2) 12047,64 3) 5 535,00

Nazwa zadania	Opis wykonania w latach 2013-2014	Poniesione koszty w latach 2013-2014 (zł)
	<p>3) Wykonanie instalacji c.o. w świetlicy wiejskiej w Brzeźnie</p> <p>2014</p> <p>1) Opracowanie projektu kotłowni położonej w Złotorii</p> <p>2) Wymiana okien w budynku SP w Lubiczu Dolnym</p> <p>3) Zmiana systemu grzewczego w Przedszkolu Publicznym „Chatka Puchatka” w Lubiczu Górnym</p> <p>4) Termomodernizacja połączeń dachowych w budynku głównym Zespołu Szkół CKU w Gronowie (realizacja zadania określonego w harmonogramie realizacyjnym POŚ na lata 2010-2014)</p>	<p>1) 28 000,00</p> <p>2) 4 722,00</p> <p>3) 13 530,00</p> <p>4) 169 000,00</p>
Gmina Łubianka	<p>2013</p> <p>Zakup pieca c.o. – budynek Urzędu Gminy</p> <p>2014</p> <p>1) Rozbudowa kotłowni w związku z przebudową systemu ogrzewania budynku Gimnazjum w Brąchnowie</p> <p>2) Zakup pieca c.o. + montaż dla SP Wybucz</p> <p>3) Zakup pieca c.o. + montaż dla SP Warszewice</p>	<p>31 597,68</p> <p>1) 43 360,00</p> <p>2) 42 909,36</p> <p>3) 20 000,00</p>
Gmina Łysomice	<p>2013</p> <p>1) Zmiana kotła w budynku gminnym - ul. Warszawska 19, Łysomice</p> <p>2) Założenie instalacji c.o. w świetlicy w Turznie</p> <p>3) Modernizacja kotłowni w Młodzieżowym Centrum Kultury w Kamionkach Dużych</p> <p>2014</p> <p>1) Adaptacja budynku przy ul. Warszawskiej 6 w Łysomicach wraz z dobudową wiatrołapu termomodernizacją</p> <p>2) Termomodernizacja budynku szkoły podstawowej Świerczynkach</p> <p>3) Wymiana stolarki okiennej -SPZOZ ul. Agrestowa, Łysomice</p>	<p>1) 56 253,00</p> <p>2) 21 800,00</p> <p>3) 54 890,96</p> <p>1) 300 000,00</p> <p>2) 1 574 613,47</p> <p>3) 30 000,00</p>
Gmina Obrowo	<p>2013</p> <p>1) Wymiana drzwi i stolarki okiennej w budynku komunalnym w Zębowie</p> <p>2) Wymiana stolarki okiennej w budynku komunalnym w Silnie</p> <p>3) Montaż okna i naprawę instalacji c.o. w budynku mieszkalnym w Krusinie</p> <p>4) Wymiana pokrycia dachowego oraz remont elewacji na dworku szlacheckim, który jest siedzibą Urzędu Gminy w Obrowie</p> <p>5) Remont i docieplenie budynku świetlicy wiejskiej w Stajenczynkach</p> <p>2014</p> <p>1) Montaż okien w budynku komunalnym w Silnie</p> <p>2) Ocieplenie budynku w Osieku</p> <p>3) Wymiana pokrycia dachowego oraz remont elewacji na dworku szlacheckim, który jest siedzibą Urzędu Gminy w Obrowie</p> <p>4) Remont i docieplenie budynku świetlicy w Stajenczynkach</p>	<p>1) 34 550,00</p> <p>2) 8 892,90,00</p> <p>3) 2 305,40,00</p> <p>4) 226 000,00</p> <p>5) 50 000,00</p> <p>1) 12 500,00</p> <p>2) 17 000,00</p> <p>3) 409 300,00</p> <p>4) 157 425,62</p>

Nazwa zadania	Opis wykonania w latach 2013-2014		Poniesione koszty w latach 2013-2014 (zł)
	Gmina Zławieś Wielka	2013 Budowa ciepłociągu do Astrobazy	37 639,08
	Wielka	2014 Termomodernizacja budynku szkoły w Czarnowie	385 121,74
	Gmina Czernikowo	2014 1) Naprawa dachu w SP w Osówce 2) Opracowanie projektu na termomodernizację budynku SP w Makowiskach 3) Termomodernizacja budynku GZK	1) 16 740,00 2) 21 613,00 3) 14 930,00
	Miasto Chełmża	2013 1) Demontaż starego gazowego kotła c.o., dostawa i montaż nowego gazowego kotła c.o. w pomieszczeniu kotłowni Szkoły Podstawowej Nr 2 w Chełmży przy ul. Hallera 17 2) Remonty i termomodernizacja obiektów szkolnych i przedszkolnych na terenie miasta Chełmży	1) 51.660,00 2) 502 353,63
	Wielka Nieszawka	2014 Termomodernizacja budynku DPS w Wielkiej Nieszawce – wymiana stolarki okiennej	1) b.d. 2) 103 000,00 20 900,00
Promocja i wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz technologii zwiększających efektywne wykorzystanie energii i zmniejszających materiałochłonność gospodarki	inwestycje zgodnie z rozdziałem 2.7.		
Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania odnawialnych źródeł energii oraz szkodliwości spalania odpadów w gospodarstwach domowych	Mieszkańcy powiatu są na bieżąco informowani poprzez akcje edukacyjne prowadzone przez gminy. Część jednostek podchodziła w okresie sprawozdawczym do opracowania Planu gospodarki niskoemisyjnej, w ramach którego prowadzona była akcja edukacyjna.		

Nazwa zadania	Opis wykonania w latach 2013-2014	Poniesione koszty w latach 2013-2014 (zł)
Szkolenia dla podmiotów gospodarczych w zakresie wymagań dotyczących ochrony środowiska	w okresie sprawozdawczym, nie prowadzono przez gminy takich szkoleń	
Prowadzenie postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć	Każdego roku w każdej jednostce samorządowej wydawanych jest szereg decyzji środowiskowych, na realizację różnych przedsięwzięć, mogących znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Na cele wydania takiej decyzji, w zależności od rodzaju inwestycji przeprowadza się ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, czyli opracowuje się raport oddziaływania inwestycji na środowisko. Ponadto, każdy miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego oraz dokument strategiczny musi przejść procedurę strategicznej oceny.	
Usprawnienie organizacji ruchu drogowego	działania prowadzone przez zarządców dróg	
Wspieranie działań inwestycyjnych w zakresie ochrony powietrza podejmowanych przez podmioty gospodarcze	Gminy w wydawanych decyzjach środowiskowych mogą zawierać zapisy dotyczące stosowania technologii i urządzeń o niskiej emisyjności spalin czy innych substancji.	
Zwiększenie wykorzystania paliw alternatywnych (przykładowo biopaliwa)	brak możliwości pozyskania danych do określenia celu	
Modernizacja ciepłowni lub łączenie systemów ciepłowniczych w celu optymalizacji wykorzystania energii pierwotnej paliw	Realizacją celu zajmują się przedsiębiorstwa zaopatrujące mieszkańców w ciepło sieciowe. W mieście Chełmża sieć ciepłowniczą obsługuje przedsiębiorstwo Brun-Pol Pomorze Kujawy Sp. z o.o., które nie udostępniło materiałów.	
Spełnienie wymagań prawnych przez zakłady w zakresie jakości powietrza, spełnienie standardów emisyjnych z instalacji, wymaganych przepisami prawa Wykonywanie obowiązkowych pomiarów w zakresie wprowadzania	Starosta Toruński oraz Marszałek Województwa wydają w tym zakresie pozwolenia na emisję gazów i pyłów oraz pozwolenia zintegrowane. Zawarte są w nich standardy emisyjne z instalacji, których dotrzymanie weryfikuje WIOŚ w Bydgoszczy. Ponadto podmioty gospodarcze zobowiązane są do wykonywania pomiarów emisji zanieczyszczeń i przekazywania wyników służbom ochrony środowiska. Ponadto każdy zobowiązany do tego podmiot przedkłada do Marszałka Województwa sprawozdanie z wyemitowanych zanieczyszczeń oraz ponosi opłaty za korzystanie ze środowiska. Na skutek przeprowadzonej kontroli przez WIOŚ w zakładzie Przedsiębiorstwo Materiałów Izolacyjnych Izolacje-Matizol S.A. Zakład w Chełmży stwierdzono przekroczenie emisji LZO.	

Nazwa zadania	Opis wykonania w latach 2013-2014	Poniesione koszty w latach 2013-2014 (zł)
gazów i pyłów do powietrza oraz przekazywanie odpowiednim organom w formie ustalonej prawem		
Prowadzenie kontroli przez organy i inspekcje ochrony środowiska w zakresie gospodarowania odpadami – dążenie do likwidacji problemu spalania odpadów poza spalarniami i współspalarniami odpadów oraz prowadzenie kontroli w zakresie przestrzegania przepisów z dziedziny ochrony środowiska Prowadzenie interwencji w ramach kompetencji organów i inspekcji ochrony środowiska w związku z uciążliwościami zgłaszanymi przez społeczeństwo dotyczącymi emisji gazów i pyłów do powietrza oraz emisji uciążliwych zapachów	<p>WIOŚ w zakresie swoich kompetencji i przeprowadzanych kontroli sprawdza sposób postępowania z odpadami.</p> <p>Ponadto organy gmin mają prawo do kontrolowania mieszkańców w zakresie spalania odpadów komunalnych w indywidualnych piecach, na przykład poprzez działalność Straży Miejskiej.</p>	
Budowa sieci gazowej – wg ustaleń Strategii Rozwoju Miasta Chełmża	Zgodnie z danymi statystyki publicznej, w samym mieście Chełmża długość sieci gazowej nie zmieniła się w okresie sprawozdawczym.	
Ograniczenie „niskiej emisji” poprzez rozwój centralnych źródeł ciepła i promowanie podłączenia do ciepłociągu posesji indywidualnych	Działania są podejmowane przez poszczególne gminy w ramach prowadzonych akcji edukacyjnych.	

Źródło: sprawozdania z realizacji budżetu gmin, Powiatu

2.5. OCHRONA MIESZKAŃCÓW POWIATU TORUŃSKIEGO PRZED HAŁASEM ZAGRAŻAJĄCYM ZDROWIU LUB JAKOŚCI ŻYCIA

Tabela 12. Wskaźniki presji na stan środowiska w latach 2013-2014

Wskaźnik	Jednostka	Jednostka monitorująca	Stan w 2013	Stan w 2014
pojazdy samochodowe i ciągniki	szt.	GUS	69449	72084
motocykle ogółem	szt.	GUS	4348	4468
motocykle o pojemności silnika do 125 cm ³	szt.	GUS	1555	1583
samochody osobowe	szt.	GUS	50564	52656
autobusy ogółem	szt.	GUS	184	192
samochody ciężarowe	szt.	GUS	7060	7334
samochody ciężarowo – osobowe	szt.	GUS	358	346
samochody specjalne (łącznie z sanitarnymi)	szt.	GUS	295	307
ciągniki samochodowe	szt.	GUS	949	1009
ciągniki siodłowe	szt.	GUS	947	1007
ciągniki rolnicze	szt.	GUS	6049	6118
motorowery	szt.	GUS	4578	4790

Źródło: GUS

Tabela powyżej wskazuje, że na terenie Powiatu rośnie ilość zarejestrowanych pojazdów, a tym zwiększa się natężenie ruchu na drogach, co może generować lokalne przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu, zwłaszcza w godzinach szczytu ruchu komunikacyjnego. Jednocześnie prowadzi się inwestycje związane z rozwojem ścieżek rowerowych, co w przyszłości powinno pozytywnie wpłynąć na wzrost znaczenia ruchu rowerowego w ogólnym bilansie odbywanych lokalnych podróży.

Dopuszczalne poziomy hałasu regulowane są przez rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112) i na tej podstawie samorządy w opracowywanych MPZP wyznaczały obszary, na których dopuszczalna jest określona emisja hałasu.

W MPZP określa się dopuszczalne wartości emisji hałasu, opierając się o wytyczne Rozporządzenia w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, grupuje się funkcje o zbliżonej emisji hałasu, tak aby nie mieszać funkcji mieszkaniowej z produkcyjną. W okresie sprawozdawczym w uchwalanych przez gminy planach nakładano obowiązek zamykania uciążliwości, w tym hałasu, w granicach terenu objętego inwestowaniem, jak również konieczność stosowania dostępnych rozwiązań technicznych, które mogą ograniczyć uciążliwość akustyczną.

Naruszenia dopuszczalnych norm przez podmioty działające na danym terenie kontrolowane są przez WIOŚ Bydgoszcz, a w przypadku naruszeń Starosta ma prawo nałożyć na dany podmiot decyzję określającą dopuszczalny poziom hałasu.

Egzekwowanie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku ustawowo ustalone jest na podstawie pomiarów w środowisku przeprowadzanych przez WIOŚ. W przypadku stwierdzenia przekroczeń organ Powiatu posiada uprawnienia do wydania decyzji administracyjnej, nakładającej na dany podmiot obowiązek dotrzymania określonych rozporządzeniem poziomów hałasu. W okresie sprawozdawczym zostało wydanych w sumie 6 decyzji określających dopuszczalne poziomy hałasu. Były to decyzje dla następujących podmiotów gospodarczych:

- a) w roku 2013:

- „TOK-SPAW” B. Ruszkowski, Kończewice 89, 87-140 Chełmża (dec. nr OS.6241.3.2013 z dnia 21.11.2013 r.),
 - WITMAR Sp. z o.o., ul. Pędzewo 17, 87-134 Zławieś Wielka, zakład zlokalizowany w miejscowości Zławieś Wielka (dec. nr OS.6241.5.2013.KK z dnia 31.01.2014 r.),
 - VITAL Sp. J. Sławomir Gondka, Marta Sobolewska, ul. Rzemieśnicza 33, 87-103 Mała Nieszawka (dec. nr OS.6241.4.2013 z dnia 04.11.2013 r.),
 - Gospodarstwo Rolne Farmapol Sp. z o.o. Siemoń 9, 87-134 Zławieś Wielka (dec. nr OS.6241.6.2013.KK z dnia 14.02.2014 r.),
- b) w roku 2014:
- Spedycja Usługi Transportowe – Mechanika Pojazdowa Piotr Kowalski, ul. Osiedlowa 39, Krobot, 87-162 Lubicz (dec. nr OS.6241.1.2014.KK z dnia 12.05.2014 r.),
 - Kopalnia XXXVII w Młyńcu Pierwszym, Niedzielski Przedsiębiorstwo Wielobranżowe, ul. Malinowskiego 8c/45, 87-100 Toruń (dec. nr OS.6241.2.2014.KK z dnia 07.08.2014 r.).

Kontrolą warunków wydanych decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu zajmuje się WIOŚ, który posiada ustawowe uprawnienia do nakładania administracyjnych kar pieniężnych w przypadkach potwierdzonych kolejnymi pomiarami naruszeń ustalonej emisji hałasu do środowiska.

Uzupełnieniem działań administracyjnych są inwestycje drogowe, których wykaz znajduje się w rozdziale o ochronie powietrza. Remonty i przebudowy ciągów komunikacyjnych mają na celu poprawę stanu nawierzchni, a tym samym zmniejszenie emisji hałasu.

Zarządcy dróg w okresie sprawozdawczym podczas realizacji inwestycji drogowych w miejscach najbardziej zagrażających zdrowiu ludzi montowali ekrany akustyczne, bądź wykonywali nawierzchnie redukujące hałas, które przyczyniają się do ograniczenia hałasu komunikacyjnego, a tym samym niwelują jego negatywny wpływ na zdrowie ludzkie. Ograniczeniu emisji hałasu służyły także wprowadzane ograniczenia w prędkości ruchu pojazdów.

Rozwijany był także system ścieżek rowerowych oraz pasów dopuszczających ruch rowerowy.

Tabela 13. Zrealizowane w latach 2013-2014 zadania z zakresu budowy i modernizacji dróg na terenie Powiatu Toruńskiego wraz ze stopniem ich wykonania i poniesionymi kosztami

Nazwa zadania	Stopień wykonania w latach 2013-2014		Poniesione koszty w latach 2013-2014 (zł)
Modernizacja nawierzchni dróg	Zgodnie z rozdziałem 2.4.		
Usprawnianie organizacji ruchu drogowego	Gmina Łysomice	2013 Projekt organizacji ruchu	1 500,00
Przestrzeganie zasad strefowania w planowaniu przestrzennym m.in. lokalizowania w sąsiedztwie przedsięwzięć o zbliżonej uciążliwości hałasu	Zadanie realizowane jest na bieżąco na poziomie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego		
Wykonywanie pomiarów emisji hałasu przez określonych prawem zarządców dróg i podmioty gospodarcze oraz przekazywanie wyników pomiarów uprawnionym organom ochrony środowiska w formie ustalonej prawem Ustalanie i egzekwowanie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku przez właściwe organy i inspekcje ochrony środowiska	<p>WIOŚ w roku 2013 przeprowadził 63 kontrole, a w roku 2014 przeprowadził na terenie Powiatu 45, które dotyczyły m.in. zakładów prowadzących działalność gospodarczą i realizacji przez nie obowiązków związanych z przestrzeganiem zasad ochrony przez hałasem. Zakłady Nordzucker Polska S.A. Zakład w Chełmży, Piotr Guranowski PBD w Bielczynach, Gospodarstwo Rolne Farmopol Sp. z o.o. oraz Vital Sp.J. Gondek przekroczyły dopuszczalny poziom emisji hałasu. Z tego powodu nałożono na nie administracyjne kary pieniężne.</p> <p>Dodatkowo Starosta Toruński ma prawo określić w formie decyzji poziom dopuszczalnej emisji hałasu dla podmiotów, które przekraczają standardy emisyjne określone prawem. W okresie sprawozdawczym takie decyzje nie były wydawane.</p>		
Tworzenie obszarów ograniczonego użytkowania zgodnie z wymogami obowiązujących przepisów prawnych w zakresie ochrony środowiska	W okresie sprawozdawczym nie ustanowiono tego rodzaju obszaru		
<p>Budowa ścieżek rowerowych, w tym:</p> <p>Budowa drogi rowerowej: Toruń – Złotoria - Osiek</p> <p>Budowa drogi rowerowej: Toruń – Łubianka – Wybcz - Unisław</p> <p>Budowa drogi rowerowej: Toruń-Chełmża z odgałęzieniem do m. Kamionki Małe</p>	Powiat	<p>2013</p> <p>1) Wykonanie robót związanych z odwodnieniem – drenażem ścieżki rowerowej Toruń – Wybcz – Unisław w m. Różankowo</p> <p>2) I etap - droga rowerowa Toruń – Złotoria – Osiek (kontynuacja zadania określonego w harmonogramie realizacyjnym POŚ na lata 2010-2014, zadanie miało zakończyć się w roku 2011)</p> <p>3) III etap - droga rowerowa Toruń - Chełmża z odgałęzieniem do m. Kamionki (realizacja zadania określonego w harmonogramie realizacyjnym POŚ na lata 2010-2014)</p> <p>4) II etap - droga rowerowa Toruń – Wybcz – Unisław (kontynuacja zadania określonego w harmonogramie realizacyjnym POŚ na lata 2010-2014, zadanie miało zakończyć się w roku 2012)</p> <p>5) Roboty uzupełniające przy drodze rowerowej Toruń – Złotoria – Osiek polegające na wykonaniu prac ziemnych dotyczących zatoki autobusowej</p>	<p>1) 55 000,00</p> <p>2) 2 543 392,00</p> <p>3) 559 220,00</p> <p>4) 1 270 222,00</p> <p>5) 63 956,00</p>

Nazwa zadania	Stopień wykonania w latach 2013-2014		Poniesione koszty w latach 2013-2014 (zł)
Wprowadzanie stref wolnych od ruchu samochodowego		w m. Złotoria 2014 1) Kontynuacja - droga rowerowa Toruń – Złotoria – Osiek (kontynuacja, zadanie miało zakończyć się w roku 2011) 2) Kontynuacja - droga rowerowa Toruń – Wybcz – Unisław (kontynuacja, zadanie miało zakończyć się w roku 2011) 3) Kontynuacja - droga rowerowa Toruń-Chełmża z odgałęzieniem do m. Kamionki (kontynuacja zadania określonego w harmonogramie realizacyjnym POŚ na lata 2010-2014, zadanie miało zakończyć się w roku 2013)	1) 765 155,00 2) 253 378,00 3) 7 755 315,00
	Chełmża gmina	2013 Wykonano mapy sytuacyjno – wysokościowe do celów projektowych Budowa chodników, parkingów i ścieżek pieszo-rowerowych Wykonana została aktualizacja dokumentacji projektowej na budowę ciągu pieszo – rowerowego przy drodze wojewódzkiej 551 Strzyżawa – Unisław – Wąbrzeźno w miejscowości Dźwierzno	65 142,35
		2014 Budowa małej infrastruktury turystycznej – ścieżki pieszo-rowerowej w m. Zalesie	296 818,27
	Gmina Łubianka	2014 Budowa miejsc postojowych przy ścieżce rowerowej Toruń – Wybcz – Unisław	42 912,00
Wprowadzanie stref wolnych od ruchu samochodowego	zadanie prowadzone w razie potrzeb przez gminy i zarządców dróg		

Źródło: na podstawie sprawozdań z budżetu gmin, Powiatu, GDDKiA

2.6. OCHRONA MIESZKAŃCÓW POWIATU TORUŃSKIEGO PRZED SZKODLIWYM ODDZIAŁYWANIEM PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH

Tabela 14. Wskaźniki wykonania zadań i wykorzystania zasobów środowiska w latach 2013-2014

Wskaźnik	Jednostka	Jednostka monitorująca	Stan w 2013	Stan w 2014
liczba pomiarów, ocena (monitoring WIOŚ – norma 0,7 V/m)	szt. / wynik	WIOŚ	1 punkt Łysomice brak przekroczeń	brak prowadzenia badań w roku 2014

Źródło: WIOŚ

Zadania mające na celu minimalizację oddziaływania pól elektromagnetycznych na zdrowie człowieka i środowisko opierają się głównie na zapisach planów zagospodarowania przestrzennego poszczególnych gmin w zakresie aspektów związanych z zagrożeniem powodowanym promieniowaniem elektromagnetycznym. Plany ustalają możliwość realizacji stacji bazowych telefonii komórkowej, a także linii elektroenergetycznych zgodnie z przepisami prawa.

Poszczególne gminy opracowując w okresie sprawozdawczym miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego wprowadzały zapisy w tekstach planów dotyczące eliminowania zagrożeń promieniowaniem elektroenergetycznym.

Na terenie Powiatu zlokalizowane są anteny nadawcze telefonii komórkowych. Emisja pól elektromagnetycznych z tych instalacji nie stanowi zagrożenia dla zdrowia, gdyż działają one w przestrzeni niedostępnej dla ludności i ich wartość emisji są w granicach dopuszczalnych, co potwierdzają pomiary. Anteny są ustawiane przez operatorów tak, aby wiązki promieniowania przechodziły przez miejsca niedostępne dla ludzi.

Prowadzący instalację, użytkownik stacji elektroenergetycznej lub napowietrznej linii elektroenergetycznej lub instalacji stacji nadawczej emitującej pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz, są obowiązani do wykonania pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, co reguluje ustawa Prawo ochrony środowiska.

Ponadto w ramach prowadzonych inwestycji przedsiębiorcy zobowiązani byli przestrzegać przepisy bezpieczeństwa, higieny pracy, prawa budowlanego, gospodarowania przestrzennego i przepisów sanitarnych w celu ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym.

Tabela 15. Zrealizowane w latach 2013-2014 zadania z zakresu niedopuszczenia do możliwości negatywnego oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego na ludzi i środowisko na terenie Powiatu Toruńskiego wraz ze stopniem ich wykonania

Nazwa zadania	Opis wykonania w latach 2013-2014
Wykonywanie pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku zgodnie z wymogami przepisów prawa w zakresie ochrony środowiska Prowadzenie kontroli przez organy i inspekcje ochrony środowiska w zakresie przestrzegania obowiązujących pomiarów prawem dotyczącym ochrony środowiska	Zadanie jest realizowane poprzez same podmioty prowadzące eksploatację instalacji bądź linii energetycznych oraz WIOŚ podczas prowadzenia monitoringu środowiska
Prowadzenie polityki przestrzennej pozwalającej na ochronę ludzi przed szkodliwymi polami elektromagnetycznymi, prowadzenie kontroli w zakresie przestrzegania przepisów bezpieczeństwa, higieny pracy, prawa budowlanego, zagospodarowania przestrzennego i przepisów sanitarnych w celu ochrony przed polami elektromagnetycznymi	Zadanie realizowane na poziomie gmin poprzez opracowywane i uchwalane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego
Monitorowanie i ocena poziomu pól elektromagnetycznych emitowanych na terenach zurbanizowanych i w miejscach przebywania ludzi	WIOŚ w Bydgoszczy nie prowadzi corocznie badań monitoringowych w tych samych punktach
Tworzenie obszarów ograniczonego użytkowania zgodnie z wymaganiami przepisów prawa w zakresie ochrony środowiska	Na terenie Powiatu nie ustanowiono tego typu obszarów
Skuteczne uniemożliwianie dostępu do strefy o podwyższonym poziomie emisji pól elektromagnetycznych oraz informowanie o jej szkodliwości	Zadanie realizowane na poziomie gmin poprzez opracowywane i uchwalane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego
Modernizowanie sieci przebiegających w obszarach zurbanizowanych	Zadanie jest realizowane przez operatora sieci energetycznej, PGE (linie wysokich napięć, przesyłowe), ENERGA (sieć rozdzielcza)
Wnikliwe prowadzenie postępowań w sprawie oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć	Działanie prowadzone było w okresie sprawozdawczym na poziomie analizy kart informacyjnych oraz raportów oddziaływania inwestycji na środowisko podczas prowadzenia postępowań o wydanie decyzji środowiskowych

Źródło: ustalenia własne

2.7. PROMOCJA I WSPIERANIE WYKORZYSTANIA ENERGII ZE ŹRÓDEŁ ODNAWIALNYCH

Realizacja założonego celu jest prowadzona poprzez inwestycje przedsiębiorców, eksploatorów infrastruktury, działania poszczególnych samorządów oraz lokalne inicjatywy wśród mieszkańców w zakresie montażu odnawialnych źródeł energii (np. kolektorów słonecznych, pomp ciepła) na budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej.

Ze względu na brak prowadzonej ewidencji urządzeń i instalacji pracujących w oparciu o źródła energii odnawialnej, nie można podać dokładnie ile tego typu obiektów zostało zainstalowanych w okresie sprawozdawczym w każdej jednostce. Dane, które były możliwe do pozyskania zebrano w kolejnej tabeli.

Podkreślić należy, że w powiecie instaluje się wiele tego typu urządzeń, ich montaż często jest możliwy dzięki wsparciu ze strony lokalnych samorządów, co zostało pokazane w tabeli. Kompleksowy system wsparcia finansowego dla odbiorców indywidualnych w okresie sprawozdawczym zorganizowały gminy Chełmża, Lubicz oraz Łysomice. Powiat zajmował się dotacjami dla montażu instalacji OZE na obiektach będących w zarządzie powiatowym. Znamienne jest również to, że w gminach powiatu organizowane były spotkania dla mieszkańców, podczas których przekazywano informacje dotyczące odnawialnych źródeł energii. Takie spotkanie odbyło się na przykład w kwietniu 2014 r. w gminie Chełmża.

Jedną z istotnych inwestycji, która trwała w latach 2013-2014 była budowa farmy fotowoltaicznej w gminie Czernikowo. Obiekt ruszył w roku 2015. Inwestycja polegała na budowie zakładu fotowoltaicznego w Wygodzie koło Czernikowa. Inwestycja zajmuje ok. 7,7 ha, składa się z blisko 16 tys. paneli słonecznych i powinna produkować blisko 4 MW energii.

Tabela 16. Zrealizowane w latach 2013-2014 zadania z zakresu wykorzystania energii odnawialnej na terenie Powiatu Toruńskiego wraz ze stopniem ich wykonania i poniesionymi kosztami

Nazwa zadania	Opis wykonania w latach 2013-2014		Poniesione koszty w latach 2013-2014 (zł)
Upowszechnianie informacji o rozmieszczeniu i możliwościach technicznych wykorzystania potencjału energetycznego poszczególnych rodzajów odnawialnych źródeł energii	Gminy na bieżąco informują mieszkańców o możliwościach instalowania odnawialnych źródeł energii, źródłach dofinansowania na ten cel i korzyściach środowiskowych i ekonomicznych.		
Prowadzenie działań edukacyjnych oraz popularyzujących odnawialne źródła energii			
Ograniczanie udziału paliw stałych na rzecz paliw „ekologicznych”: oleju opałowego, gazu ziemnego lub alternatywnych źródeł energii	Powiat	2014 1) Przebudowa systemu ogrzewania budynku i przygotowania ciepłej wody użytkowej poprzez zastosowanie pompy ciepła wykorzystującej energię geotermalną ziemi w Domu Pomocy Społecznej w Dobrzejewicach 2) Przebudowa systemu ogrzewania budynku i przygotowanie ciepłej wody użytkowej poprzez zastosowanie pompy ciepła wykorzystującej energię geotermalną ziemi oraz wspomagającej instalacji paneli słonecznych w DPS Browina 3) Zmiana systemu ogrzewania i przygotowania ciepłej wody użytkowej – budowa pompy ciepła – DPS Dobrzejewice	1) 802 605,00 2) 39 500,00 3) 141 160,00
	Gmina Chełmża	2013 Zwiększenie wykorzystania energii odnawialnej w Gminie Chełmża poprzez zastosowanie przyjaznej środowisku energii słonecznej. W 2013 roku zamontowano 188 szt. instalacji solarnych, w tym 185 szt. na prywatnych budynkach oraz 3 szt. na obiektach gminnych, tj. świetlicy w Kuczwałach, Szkoły Podstawowej w Sławkowie oraz Pastorówki w Zelgnie	1 468 510,68
		2014 Zwiększenie wykorzystania energii odnawialnej w Gminie Chełmża poprzez zastosowanie przyjaznej środowisku energii słonecznej. W 2014 roku zamontowano 375 szt. instalacji solarnych, w tym 368 szt. na prywatnych budynkach oraz 7 szt. na obiektach gminnych, tj. świetlicy w Nawrze, w Kończewicach, w Bielczynach, w Skąpem, w Grzegorzcu, w Grzywnie, w Dźwierznie (budynki szatni), boisko Orlik w Grzywnie i w Pluskowęsach, SP w Grzywnie i dom nauczyciela w Kończewicach	1 887 311,00

Nazwa zadania	Opis wykonania w latach 2013-2014		Poniesione koszty w latach 2013-2014 (zł)
	Gmina Lubicz	2014 Dotacja na dofinansowanie kolektorów słonecznych i pomp ciepła. Do 31.12.2014 r. udzielono dotacji 100 osobom fizycznym.	300 000,00
	Gmina Łysomice	2013 Montaż solarów	428 466,40

Źródło: sprawozdania z realizacji budżetu gmin

2.8. ZMNIEJSZANIE RYZYKA WYSTĄPIENIA POWAŻNEJ AWARII PRZEMYSŁOWEJ PRZEZ NADZÓR NAD WSZYSTKIMI INSTALACJAMI BĘDĄCYMI POTENCJALNYMI ŹRÓDŁAMI TAKIEJ AWARII

Tabela 17. Wskaźniki presji na stan środowiska w latach 2013-2014

Wskaźnik	Jednostka monitorująca	rok 2013	rok 2014
liczba zakładów na terenie powiatu stwarzających zagrożenie wystąpienia awarii przemysłowej	PSP	1	1
liczba zdarzeń o znamionach NZŚ	PSP / GIOŚ*	0	b.d.

Źródło: PSP, GIOŚ

* GIOŚ nie opublikował jeszcze danych za rok 2014

Powiat, jak i Gminy co roku dofinansowują jednostki straży pożarnych w zakresie zakupu odpowiedniego sprzętu ratowniczego, który ma minimalizować skutki środowiskowe w przypadku wystąpienia awarii. Wśród dotowanych jednostek w okresie sprawozdawczym wymienić należy:

Tabela 18. Wykaz jednostek, które otrzymały dotacje w okresie sprawozdawczym

Jednostka	Rok 2013	Rok 2014
OSP Łążyń	Zakup piły spalinowej dla (2 200,00) Zakup agregatów prądotwórczych dla (3 000,00)	-
Komendy Miejskiej PSP w Toruniu	Zakup sprzętu (rozdzielacza kulowego, prądownicy, węży tłoczonych) do ratownictwa w sytuacji zagrożenia ekologicznego (2 500,00) Zakup sorbentów i neutralizatorów (11 988,00) Zakup samochodu ratowniczo-gaśniczego z przeznaczeniem do ratownictwa ekologicznego (100 000,00)	Zakup węży i prądownic dla KMPPSP (2 700,00) Zakup sorbentów i neutralizatorów (11 985,00)
OSP Kuczwały	Rozbudowa remizy (20 000,00)	Rozbudowa remizy (79 928,57)
OSP Żelgno	-	Budowa remizy w Żelgnie (49 996,50)
OSP Rogowo	Modernizacja remizy (86 838,97)	-
OSP w Młyńcu Pierwszym	Zakup silnika do samochodu pożarniczego (7 000,00)	-
OSP Bierzgłowo	Motopompa (21 212,00)	-
OSP Turzno	Modernizacja remizy strażackiej 51 624,99	-
OSP Papowo Toruńskie	-	Zakup samochodu (43 000,00) Zakup duo pompy hydraulicznej (3 260,00)
OSP Kawęczyn	Zestaw PSP-RI (1 013,04)	Modernizacja OSP (126 508,77)
OSP Dobrzejewice	-	Zakup samochodu pożarniczego (240 000,00)
OSP w Osieku n/ Wisłą	-	Zakup jednego ciężkiego samochodu pożarniczego (383 968,00)
OPS Zławieś Mała	Zakup 2 motopomp (9 000,00)	-
OSP Osówka	Zakup sprzętu (3 000,00)	-

Źródło: sprawozdania z realizacji budżetu Powiatu i gmin

Tabela 19. Zrealizowane w latach 2013-2014 zadania z zakresu zapobiegania zagrożeniom środowiska na terenie Powiatu Toruńskiego wraz ze stopniem ich wykonania i poniesionymi kosztami

Nazwa zadania	Opis wykonania w latach 2013-2014	Poniesione koszty w latach 2013-2014 (zł)
Prowadzenie akcji informacyjno – edukacyjnej dla ogółu społeczeństwa dotyczącej zasad postępowania w razie wystąpienia poważnej awarii, w celu ukształtowania właściwych postaw i zachowań	W roku 2013 Powiat opracował promocyjne materiały filmowe z zakresu zarządzania kryzysowego	
Promowanie systemu ubezpieczeń ekologicznych dla obiektów i działań, które w sytuacji awaryjnej będą wymagać sfinansowania działań ratowniczych i naprawczych	W okresie sprawozdawczym nie prowadzono tego typu działań	
Monitoring potencjalnych sprawców poważnych awarii pod kątem spełniania przez nich wymogów bezpieczeństwa i prewencji	Działania prowadzone są na bieżąco przez organy WIOŚ i Straży Pożarnej	
Realizacja założeń i wdrożenie Procedur Reagowania Kryzysowego opracowanego i przyjętego „Toruńskiego Planu Reagowania Kryzysowego Urzędu Miasta Torunia i Starostwa Powiatowego w Toruniu”	Działania prowadzone są na bieżąco przez odpowiedzialne organy	
Opracowanie programu zapobiegania poważnym awariom	Działania prowadzone są na bieżąco przez podmioty gospodarcze	
Opracowanie planu operacyjno – ratowniczego na wypadek zaistnienia poważnej awarii	Działania prowadzone są na bieżąco przez Straż Pożarną	
Utrzymywania w gotowości służb ratowniczych na wypadek zaistnienia poważnej awarii	2013 Powiat 1) Rozbudowa instalacji sygnalizacji pożaru wraz z połączeniem z komendą PSP w nieruchomości powiatu w Chełmży na ul. Szewskiej 23 2) Szkolenie obronne – ćwiczenie powiatowe „KOBRA 2013” - szkolenie doskonalące pracowników Starostwa Powiatowego w Toruniu oraz Gmin Powiatu Toruńskiego realizujących zadania obronne, a także przygotowanie ich do kompleksowego wykonywania zadań obronnych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa państwa. Powiatowe ćwiczenie obronne na temat współdziałania administracji samorządowej z organami wojskowymi w stanach nadzwyczajnych i w czasie wojny. 3) Koszty utrzymania Toruńskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego powołane na podstawie Porozumienia z dnia 23 listopada 2007 r. pomiędzy Gminą Miasto Toruń a Powiatem Toruńskim	1) 178 391,00 2) 4 954,00 3) 65 600,00 4) 42 000,00

Nazwa zadania	Opis wykonania w latach 2013-2014	Poniesione koszty w latach 2013-2014 (zł)
	DPS Wielka Nieszawka 4) Modernizacja instalacji antenowej, wymiana drzwi i hydrantów zgodnie z wymogami p.poż., wykonanie połączenia i monitorowanie systemu sygnalizacji pożarowej do Państwowej Straży Pożarnej	
	2014 Powiat Koszty utrzymania Toruńskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego powołane na podstawie Porozumienia z dnia 23 listopada 2007 r. pomiędzy Gminą Miasto Toruń a Powiatem Toruńskim	67 000,00
Aktualizacja w okresie co dwa lata od momentu uchwalenia, Toruńskiego Planu Reagowania Kryzysowego	Zadanie realizowane na bieżąco	

Źródło: sprawozdania z realizacji budżetu gmin

2.9. UPOWSZECHNIANIE I WSPIERANIE WDRAŻANIA SYSTEMÓW ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKOWEGO ORAZ PODNIESIENIE POZIOMU ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ SPOŁECZEŃSTWA POWIATU TORUŃSKIEGO POPRZEC KSZTAŁTOWANIE POSTAW PROEKOLOGICZNYCH ORAZ WYKSZTAŁCENIE POCZUCIA ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA STAN ŚRODOWISKA

Tabela 20. Zrealizowane w latach 2013-2014 zadania z zakresu edukacji ekologicznej na terenie Powiatu Toruńskiego wraz ze stopniem ich wykonania i poniesionymi kosztami

Nazwa zadania	Opis wykonania w latach 2013-2014		Poniesione koszty w latach 2013-2014 (zł)
Doskonalenie systemu informowania społeczeństwa o stanie środowiska, udziału społeczeństwa w postępowaniu w sprawie ochrony środowiska (w tym, prowadzenie w formie elektronicznej publicznie dostępnych wykazów danych o dokumentach zawierających informacje o środowisku i jego ochronie oraz ich udostępniania w Biuletynie Informacji Publicznej)	Na bieżąco są umieszczane ogłoszenia w gazecie w związku z opracowywanymi planami zagospodarowania		
Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii	Chełmża gmina	W roku 2013 przystąpiono do opracowania Strategii rozwoju Gminy Chełmża na lata 2014-2020 – zakończenie w roku 2014	10 000,00 17 500,00
	Gmina Obrowo	2013 1) Wykonanie projektu robót geologicznych na wykonanie otworów rozpoznawczych w miejscowościach Silno, Dzikowo i Zębowiec 2) Wykonanie otworu obserwacyjnego w miejscowości Silno w celu rozpoznania złóż wody w rejonie ujęcia wody dla stacji w Osieku n/Wisłą 3) Wykonano dokumentację techniczną przydomowej naturalnej oczyszczalni ścieków dla Gminy Obrowo	1) 6 150,00 2) 50 493,35,00 3) 18 450,00
		2014 Wydatkowano środki na opracowanie Programu Aglomeracji i Gospodarki Ściekowej Gminy Obrowo	29 000,00
	Gmina Zławieś Wielka	2013 Opracowano Program usuwania wyrobów zawierających azbest	4 990,00
	Miasto Chełmża	2014 Sfinansowano opracowanie Planu Gospodarki niskoemisyjnej dla miasta Chełmży wraz z prognozą oddziaływania na środowisko	30 000,00
Edukacja ekologiczna oraz promowanie działalności proekologicznej	2013 Powiat:		

Nazwa zadania	Opis wykonania w latach 2013-2014	Poniesione koszty w latach 2013-2014 (zł)
Współpraca z pozarządowymi organizacjami ekologicznymi	<ol style="list-style-type: none"> 1) Organizacja warsztatów z zakresu malarstwa, rysunku i rzeźby „Sztuka i ekologia 2013” przez Fundację Piękniejszego Świata w Skłudzewie 2) Organizacja konkursu ekologicznego pn.: „RAZEM Z NATURĄ” przez Caritas Diecezji Toruńskiej 3) Organizacja warsztatów ekologicznych pn.: „VII POWIATOWE WARSZTATY EKOLOGICZNE – CUDZE CHWALIMY, SWEGO NIE ZNAMY – CZYLI PRZYRODA POWIATU TORUŃSKIEGO” przez Czernikowskie Stowarzyszenie Na Rzecz Wspierania Edukacji, Kultury i Sportu „Czyż – Nie” 4) Organizacja ekologicznej imprezy plenerowej pn.: „PIKNIK EKOLOGICZNY DLA DZIECI Z POWIATU TORUŃSKIEGO W DNIU ICH ŚWIĘTA” przez Stowarzyszenie Kobiet Aktywnych w Łysomicach 5) Organizacja cyklu zajęć z zakresu edukacji ekologiczno-przyrodniczej w Zespole Pałacowo-Parkowym w Brąchnówku oraz nad Jeziołem Chełmżyńskim dla dzieci wiejskich przez Wiejskie Stowarzyszenie Kulturalno – Oświatowe „Edukacja i Przyszłość” w Brąchnówku 6) Organizacja warsztatów kulinarnych pn.: „EKO-KUCHNIA – ZDROWO, PYSZNIE, EKOLOGICZNIE ” przez Stowarzyszenie „Homo-Homini”. 7) Organizacja warsztatów o tematyce ekologicznej pn.: „EKOLOGIA W CZASACH NASZYCH PRADZIADKÓW” przez Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Łysomice 8) Organizacja warsztatów ekologicznych pn.: „POWIAT TORUŃSKI SKARBCEM PRZYRODY” przez Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych „Razem Dla Przyszłości w Górsku 9) Organizacja zajęć sportowych z elementami ekologii pn.: „SPORTOWIEC DOBRYM EKOLOGIEM” – Edukacja ekologiczna oraz promowanie zachowań prozdrowotnych poprzez sport dla dzieci i młodzieży przez Uczniowski Klub Sportowy „FENIKS OBROWO” w Zębówcu 10) Organizacja wycieczki i warsztatów ekologicznych pn.: „ZIELONY POWIAT TORUŃSKI” przez Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły „Dobry Start. 11) Organizacja warsztatów ekologicznych pn.: „EKOLOGICZNE PORADY BABUNI” przez Stowarzyszenie Kobiet Na Rzecz Rozwoju Wsi Brzezinko 12) Organizacja warsztatów pn.: „MARATON O ENERGII ODNAWIALNEJ” przez Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Łubianka „Przyszłość” z siedzibą w Pigży 13) Organizacja warsztatów ekologicznych pn.: „ZABIERZMY UCZNIÓW NA ŁONO NATURY. ZDROWE LEKCJE W ZIELONEJ KLASIE” przez Obrowskie Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Edukacji, Kultury i Sportu „Nasza Szkoła” . 14) Organizacja warsztatów pn.: „EKOLOGICZNIE JEMY, DLATEGO DŁUGO ŻYJEMY” 	<ol style="list-style-type: none"> 1) 16 000,00 2) 7 500,00 3) 2 500,00 4) 2 500,00 5) 2 500,00 6) 3 500,00 7) 1 500,00 8) 8 000,00 9) 1 500,00 10) 3 500,00 11) 1 500,00 12) 2 500,00 13) 2 500,00 14) 1 500,00 15) 501,00 16) 499,00 17) 6 307,00 18) 1 499,00 19) 2 975,00 20) 896,00 21) 2 093,00 22) 1 000,00 23) 751,00

Nazwa zadania	Opis wykonania w latach 2013-2014	Poniesione koszty w latach 2013-2014 (zł)
	<p>przez Wiejskie Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe „Edukacja Dla Demokracji” w Zębowie</p> <p>15) Zakup nagród na konkurs ekologiczny „EKOLOGICZNA KUCHNIA NASZYCH MAM”</p> <p>16) Zakup książek – nagród dla laureatów konkursu wiedzy odbywającego się w ramach XXI Sesji Ekologicznej pod hasłem „O PRZETRWANIE MATKI ZIEMI”</p> <p>17) Organizacja pikniku ekologicznego (zakup nagród, artykułów spożywczych, trawy) - SŁONECZNY PIKNIK KOPERNIKAŃSKI w Centrum Miasta Torunia;</p> <p>18) Zakup artykułów spożywczych i nagród na konkurs ekologiczny - Powiatowy Przegląd Twórców Osób Niepełnosprawnych Browina 2013</p> <p>19) Zakup nagród - obsługa festynu ekologicznego w Józefowie</p> <p>20) Zakup nagród dla laureatów konkursu ekologicznego „MYŚLIWI-DZIECIOM, DZIECI-ZWIERZĘTOM”</p> <p>21) Zakup artykułów spożywczych i nagród dla uczestników i laureatów konkursu „PIĘKNA ZAGRODA”</p> <p>22) Edukacja ekologiczna – warsztaty ekologiczne „NATURA i SZTUKA”</p> <p>23) Druk plakatów na konkurs „PIĘKNA ZAGRODA”</p>	
	<p>2014 Powiat</p> <p>1) Organizacja warsztatów z zakresu malarstwa, rysunku i rzeźby „SZTUKA i EKOLOGIA 2014” przez Fundację Piękniejszego Świata w Skłudzewie</p> <p>2) Organizacja warsztatów ekologicznych pn.: „VIII POWIATOWE WARSZTATY EKOLOGICZNE – W KRAINIE ZDROWEJ ŻYWNOSCI” przez Czernikowskie Stowarzyszenie Na Rzecz Wspierania Edukacji, Kultury i Sportu „Czyż – Nie”</p> <p>3) Organizacja warsztatów ekologicznych pn.: „ODPADY TOWARZYSZĄ NAM W ŻYCIU – VII EDYCJA WARSZTATÓW I KONKURSU” przez Związek Harcerstwa Polskiego Hufiec Chełmża</p> <p>4) Organizacja imprezy o tematyce ekologicznej pn.: „DZIEŃ EKOLOGICZNY U PRZEDSZKOLAKÓW” przez Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Łysomice</p> <p>5) Organizacja warsztatów ekologicznych pn.: „POWIAT TORUŃSKI MIEJSCEM ROZWIJANIA ZAINTERESOWAŃ EKOLOGICZNYCH I PRZYRODNICZYCH DZIECI I MŁODZIEŻY” przez Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych „Razem Dla Przyszłości w Górsku</p> <p>6) Organizacja zajęć z zakresu edukacji ekologiczno-przyrodniczej w Zespole Pałacowo - Parkowym w Brąchnówku oraz nad jeziorem Chełmżyńskim „EKOLOGICZNE POTYCZKI” przez Wiejskie Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe „Edukacja i Przyszłość w Brąchnówku</p>	<p>1) 16 000,00</p> <p>2) 2 500,00</p> <p>3) 2 300,00</p> <p>4) 942,00</p> <p>5) 6 300,00</p> <p>6) 3 000,00</p> <p>7) 1 970,00</p> <p>8) 2 999,00</p> <p>9) 1 500,00</p> <p>10) 3 600,00</p> <p>11) 5 000,00</p> <p>12) 498,00</p> <p>13) 1 379,00</p> <p>14) 2 087,00</p>

Nazwa zadania	Opis wykonania w latach 2013-2014		Poniesione koszty w latach 2013-2014 (zł)
	7) Organizacja zajęć dydaktyczno-ekologicznych i warsztatów pn.: „MAMY TYLKO JEDNĄ ZIEMIĘ” przez Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły „Dobry Start 8) Organizacja wycieczek ekologicznych pn.: „DZIECI KOCHAJĄ PRZYRODĘ” przez Stowarzyszenie Kobiet Na Rzecz Rozwoju Wsi Brzezinko 9) Organizacja imprezy i warsztatów ekologicznych pn.: „JESTEM PRZYJACIELEM PRZYRODY” przez Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Łubianka „Przyszłość” z siedzibą w Pigży 10) Organizacja warsztatów ekologicznych pn.: „FAKTY I MITY NA TEMAT USTAWY ŚMIECIOWEJ” przez Obrowskie Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Edukacji, Kultury i Sportu „Nasza Szkoła” 11) Organizacja warsztatów pn.: „ZAGRAJ W ZIELONE, TRZYMAJ PRZYRODY STRONĘ” przez Wiejskie Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe „Edukacja Dla Demokracji w Zębowie 12) Zakup książek – nagród dla laureatów konkursu wiedzy odbywającego się w ramach XXII Sesji Ekologicznej pod hasłem „O PRZETRWANIE MATKI ZIEMI” 13) Zakup nagród i artykułów spożywczych - obsługa festynu ekologicznego w Józefowie pn. POWIATOWY EKOLOGICZNY DZIEŃ DZIECKA 14) Zakup nagród i artykułów spożywczych – konkurs PIĘKNA ZAGRODA		
	Miasto Chełmża	2013 i 2014 Wydatkowano w formie dotacji na Ligę Ochrony Przyrody	8 000,00
Wspomaganie systemów kontrolno-pomiarowych stanu środowiska	Nie prowadzono tego rodzaju badań w okresie sprawozdawczym		
	Powiat	2013 Wykonanie opracowania – Raport z wykonania Ochrony Środowiska dla Powiatu Toruńskiego na lata 2010-2014	5 904,00
Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska, Planu Gospodarki Odpadami	Zmiana ustawy Prawo ochrony środowiska oraz ustawy o odpadach spowodowała, że nie ma konieczności opracowywania dokumentu pn. Plan gospodarki odpadami. Obecnie aktualizacji należy dokonywać wyłącznie Programu ochrony środowiska. W cyklu dwuletnim zachodzi konieczność wykonywania Raportów z realizacji programów ochrony środowiska, a w zakresie odpadów (na miejscu sprawozdań z realizacji planu gospodarki odpadami) wykonuje się corocznie w gminach analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi		
Wprowadzanie technologii BAT	Każda nowopowstająca firma produkcyjna jest zobowiązana, co podkreślane jest też w decyzjach środowiskowych do stosowania BAT, czyli najlepszej odstępnej techniki		
Przeglądy ekologiczne	W okresie sprawozdawczym nie było konieczności przedłożenia przeglądów ekologicznych przez żaden podmiot		

Nazwa zadania	Opis wykonania w latach 2013-2014		Poniesione koszty w latach 2013-2014 (zł)
<p>Wspieranie merytoryczne i finansowe aktywnych form edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży np. organizowanie konkursów i sesji popularno-naukowych związanych z tematyką środowiskową</p>	Powiat	<p>2013</p> <p>1) Organizacja i zapewnienie, wspólnie z Wydziałem Środowiska, stoiska promocyjnego podczas ekologicznej imprezy Śniadanie na Trawie organizowanej przez Urząd Miasta Torunia oraz organizacja otwarcia powiatowej drogi rowerowej Toruń – Unisław</p> <p>2) Udział w imprezie plenerowej „Wiosna w Gronowie” – drzwi otwarte szkoły.</p> <p>3) Rejs statkiem pasażerskim – dofinansowanie festynu kulturalno-ekologicznego dla mieszkańców gminy Lubicz</p> <p>4) Organizacja festynu o charakterze ekologicznym „BARWY LATA DARY JESIENI 2013”</p>	<p>1) 15 000,00⁶</p> <p>2) 1 500,00</p> <p>3) 4 000,00</p>
	Powiat	<p>2014</p> <p>1. Organizacja i zapewnienie, wspólnie z Wydziałem Środowiska, stoiska promocyjnego podczas ekologicznej imprezy Śniadanie na Trawie organizowanej przez Urząd Miasta Torunia i Pracownię Zrównoważonego Rozwoju. Współorganizacja imprezy otwierającej drogę rowerową na trasie Toruń – Osiek n/Wisłą.</p> <p>2. Organizacja pikniku ekologicznego (zakup nagród, artykułów spożywczych) – TWARZĄ DO WISŁY w Toruniu</p> <p>3. Obsługa pikniku ekologicznego w Józefowie pn. POWIATOWY EKOLOGICZNY DZIEŃ DZIECKA</p> <p>4. Współorganizacja festynu ekologicznego Barwy Lata Dary Jesieni - Kujawsko Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie</p>	<p>1) 27 944,00⁷</p> <p>2) 7 904,00</p> <p>3) 1 582,00</p> <p>4) 4 200,00</p>
	Gmina Łysomice	<p>2013</p> <p>Edukacja ekologiczna poprzez budowę ścieżki dydaktycznej w m. Turzno</p>	<p>235 838,24</p>
<p>Wsparcie finansowe projektów z zakresu edukacji ekologicznej o zasięgu ponadgminnym</p>	<p>W okresie sprawozdawczym Powiat dofinansowywał wiele działań w zakresie edukacji ekologicznej, które obejmowały częściowo tereny poza powiatem</p>		
<p>Udział przedstawicieli Starostwa Powiatowego w szkoleniach z zakresu publicznego dostępu do informacji o środowisku</p>	Powiat	<p>2013</p> <p>Szkolenia pracowników wydziału środowiska</p>	<p>2 662,00</p>
	Miasto Chełmża	<p>2013</p> <p>Szkolenia pracowników</p>	<p>6 146,00</p>

⁶ koszt podany uwzględniając inne działania promocyjne, zgodnie ze sprawozdaniem z realizacji budżetu Powiatu

⁷ koszt podany uwzględniając inne działania promocyjne, zgodnie ze sprawozdaniem z realizacji budżetu Powiatu

Nazwa zadania	Opis wykonania w latach 2013-2014		Poniesione koszty w latach 2013-2014 (zł)
Współdziałanie władz powiatowych z mediami w zakresie prezentacji stanu środowiska i działań podejmowanych na rzecz jego ochrony	Miasto Chełmża	2014 Redagowanie i publikowanie informacji z życia mieszkańców Chełmży oraz z prac Urzędu Miasta w lokalnych mediach, na stronach powiatu toruńskiego i miasta oraz przekazywanie tych informacji do mediów regionalnych	6 000,00
Doskonalenie metod udostępniania informacji o środowisku i jego ochronie przez wszystkie instytucje publiczne	Działanie jest realizowane na bieżąco przez Powiat i gminy w ramach aktualizacji strony internetowej		

Źródło: sprawozdania z realizacji budżetu

2.10. STWORZENIE SYSTEMU PREWENCYJNEGO, MAJĄCEGO NA CELU ZAPOBIEGANIE SZKODOM W ŚRODOWISKU I SYGNALIZACJA MOŻLIWOŚCI WYSTĄPIENIA SZKODY

Tabela 21. Zrealizowane w latach 2013-2014 zadania z zakresu prewencji i zapobiegania na terenie Powiatu Toruńskiego wraz ze stopniem ich wykonania

Nazwa zadania	Opis wykonania w latach 2013-2014
Stworzenie bazy danych o szkodach w środowisku i działaniach naprawczych	Ewidencję poważnych awarii i szkód w środowisku prowadzi Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. W okresie sprawozdawczym nie zanotowano tego typu zdarzeń na terenie Powiatu Toruńskiego.
Prowadzenie szkoleń na temat odpowiedzialności sprawcy za szkodę w środowisku dla pracowników administracji, sądownictwa oraz podmiotów gospodarczych	W okresie sprawozdawczym nie odbywały się tego typu szkolenia dla pracowników samorządowych

Źródło: ustalenia własne

2.11. OPACOWANIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, KTÓRE POWINNY BYĆ PODSTAWĄ LOKALIZACJI NOWYCH INWESTYCJI

Tabela 22. Zrealizowane w latach 2013-2014 zadania z zakresu planowania przestrzennego na terenie Powiatu Toruńskiego wraz ze stopniem ich wykonania i poniesionymi kosztami

Nazwa zadania	Opis wykonania w latach 2013-2014		Poniesione koszty w latach 2013-2014 (zł)
<p>Uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego wymagań ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w szczególności wynikających z opracowań ekofizjograficznych, prognoz oddziaływania na środowisko</p> <p>Wprowadzenie mechanizmów ochrony zasobów złóż kopalin przed zagospodarowaniem powierzchni uniemożliwiającym przyszłe wykorzystanie</p> <p>Uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego wyników monitoringu środowiska, w szczególności w zakresie powietrza, wód i hałasu</p>	Gmina Chelmża	<p>2013</p> <p>Opracowanie koncepcji zagospodarowania przestrzennego m. Dźwierzno, opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w m. Zalesie, opracowanie koncepcji zagospodarowania przestrzennego w m. Grzywna, opracowanie koncepcji zagospodarowania przestrzennego nieruchomości zlokalizowanej w m. Zelgno.</p> <p>Ogłoszenia w prasie w związku z realizacją zadań z zakresu planowania przestrzennego.</p> <p>Sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego m. Mirakowo uzgadnianie i opiniowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego m. Kończewice.</p> <p>Publikacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego m. Pluskowęsy i m. Mirakowo.</p> <p>Wykonanie projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego m. Zalesie, projekt zagospodarowania terenu przy budynku administracyjnym przy ul. Paderewskiego 11 w Chelmży.</p> <p>Projekty decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wykonane przez uprawnionego urbanistę.</p>	83 287,48
<p>Przeprowadzanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko już na etapie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego</p>		<p>2014</p> <p>Opracowanie koncepcji zagospodarowania przestrzennego nieruchomości zlokalizowanej w m. Kuczwały, przygotowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego m. Kuczwały, wykonanie projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego m. Zelgno, projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego m. Zalesie, projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego m. Kielbasin.</p> <p>Projekty decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wykonane przez uprawnionego urbanistę.</p>	60 061,70

Nazwa zadania	Opis wykonania w latach 2013-2014		Poniesione koszty w latach 2013-2014 (zł)
		Przygotowanie koncepcji zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy.	
	Gmina Łubianka	2013 Projekty decyzji o warunkach zabudowy sporządzenie projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Łubianka (zmiana studium uwarunkowań)	59 488,00
		2014 Projekty decyzji o warunkach zabudowy projekt zagospodarowania przestrzennego studium zagospodarowania przestrzennego	43 385,04
	Gmina Obrowo	2013 Sporządzanie projektów planów zagospodarowania przestrzennego	105 497,10
		2014 Sporządzanie projektów decyzji warunków zabudowy oraz planów zagospodarowania przestrzennego	31 837,50
	Gmina Zławieś Wielka	2013 i 2014 Sporządzanie projektów planów zagospodarowania przestrzennego	35 861,51
			43 014,76
	Gmina Czernikowo	2013 i 2014 Sporządzanie projektów decyzji warunków zabudowy oraz planów zagospodarowania przestrzennego	48 179,11
			36 313,30
	Miasto Chełmża	2013 i 2014 Plany zagospodarowania przestrzennego	11 680,70
		23 331,96	

Źródło: sprawozdania z realizacji budżetu

2.12. POPRAWA STANU ZDROWOTNEGO MIESZKAŃCÓW W WYNIKU WSPÓLNYCH DZIAŁAŃ SEKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA Z SEKTOREM ZDROWIA

Tabela 23. Zrealizowane w latach 2013-2014 zadania z zakresu ochrony mieszkańców na terenie Powiatu Toruńskiego wraz ze stopniem ich wykonania i poniesionymi kosztami

Nazwa zadania	Opis wykonania w latach 2013-2014		Poniesione koszty w latach 2013-2014 (zł)
Monitoring jakości wody pitnej	Działania prowadzone są w ramach zadań własnych na bieżąco przez eksploatatorów ujęć wód oraz Państwową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną		
Prowadzenie nadzoru nad warunkami pracy pracowników ze szczególnym uwzględnieniem narażenia na czynniki biologiczne oraz substancje chemiczne niebezpieczne	Działania prowadzone są w ramach zadań własnych na bieżąco przez Inspekcję pracy oraz Państwową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną		
Wspólne prowadzenie akcji edukacyjno – szkoleniowych dla służb zakładów przemysłowych i pracowników administracji publicznej w zakresie zapobiegania awariom oraz skażeniom środowiska	W okresie sprawozdawczym nie było prowadzonych tego typu szkoleń		
Promocja zdrowego stylu życia i unikanie zagrożeń oraz profilaktyka chorób cywilizacyjnych i ograniczenie zewnętrznych przyczyn ich powstawania	Powiat	2013 Zakup kamizelek odblaskowych dla dzieci w ramach programu „Bezpieczna droga do szkoły”	3 999,00
		2014 Zakup kamizelek odblaskowych dla dzieci w ramach programu bezpieczna droga do szkoły	2 000,00
	Chełmża gmina	2013 Program profilaktyczny pn. „Promuję zdrowie – żyję bez nałogów” w SP Zelgno Program profilaktyczny pn. „Promuję zdrowie-zdrowie ponad wszystko” w Gimnazjum w Pluskowęsach Program pn. „Sport i rekreacja dla wszystkich – zdrowie dla każdego” Program pn. „Wieś aktywna – mozaika inicjatyw dla zdrowia” Dofinansowanie obozu letniego dla młodzieży (sportowców) z Gimnazjum w Głuchowie	20 462,28

Źródło: sprawozdania z realizacji budżetu, ustalenia własne

2.13. RACJONALIZACJA GOSPODAROWANIA ZASOBAMI WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH W TAKI SPOSÓB, ABY UCHRONIĆ GOSPODARKE OD DEFICYTÓW WODY

Tabela 24. Zrealizowane w latach 2013-2014 zadania z zakresu racjonalizacji wykorzystania zasobów na terenie Powiatu Toruńskiego wraz ze stopniem ich wykonania i poniesionymi kosztami

Nazwa zadania	Opis wykonania w latach 2013-2014	Poniesione koszty w latach 2013-2014 (zł)
Wspieranie stosowania zamkniętych obiegów wody w przedsiębiorstwach Promowanie wykorzystania technologii przyjaznych dla środowiska naturalnego Promowanie wprowadzania systemów recyklingu umożliwiających wielokrotne użytkowanie materiałów	Zadanie prowadzone w ramach planowania technologii i powstawania nowych inwestycji. Zalecenie w tym zakresie mogą być regulowane na poziomie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.	
Pozostałe	2014 Chełmża gmina Sporządzenie projektu robót geodezyjnych mających na celu likwidację studni głębinowej w m. Sławkowo	9 840,00

Źródło: sprawozdania z realizacji budżetu, ustalenia własne

Pozwolenia wodnoprawne są instrumentem formalno-prawnym pozwalającym uprawnionym organom administracji publicznej na określenie warunków korzystania z wód powierzchniowych i podziemnych oraz prowadzenie kontroli w tym zakresie. Celem wprowadzenia systemu pozwoleń jest racjonalizacja korzystania z wód, ograniczanie zanieczyszczenia wód oraz zapewnienie ich odpowiedniej jakości oraz zależnych od nich ekosystemów wodnych poprzez określenie sposobów wykorzystywania wód, w tym w szczególności ilości wody pobieranej oraz ilości substancji wprowadzanych (ścieków) do wód i do gruntów. Adekwatne pozwolenia wodnoprawne obowiązany jest uzyskać każdy podmiot korzystający z wód (dotyczy to przedsiębiorstw, jednostek organizacyjnych, osób fizycznych), jeżeli zakres tego korzystania przekracza tzw. korzystanie powszechne lub zwykłe.

Wszystkie nowe inwestycje (instalacje, obiekty, zespoły obiektów) i/lub obiekty przebudowywane, nie mogą zostać oddane do eksploatacji o ile nie będą posiadać wymaganych prawem pozwoleń, określających zakres, warunki i wymagania korzystania ze środowiska. Brak pozwolenia wodnoprawnego może skutkować wstrzymaniem użytkowania inwestycji.

Organem właściwym do wydawania pozwoleń wodnoprawnych jest starosta, marszałek województwa lub dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej, w zależności od rodzaju wnioskowanego pozwolenia oraz od rodzaju i lokalizacji inwestycji.

Na terenie Powiatu Toruńskiego w 2013 roku Starosta Toruński wydał 3 nowe pozwolenia wodnoprawne na pobór wód, a w roku 2014 – 4.

2.14. ZABEZPIECZENIE PRZED SKUTKAMI POWODZI ORAZ SPOWOLNIENIE SPŁYWU WÓD

Tabela 25. Zrealizowane w latach 2013-2014 zadania z zakresu ochrony przed powodzią na terenie Powiatu Toruńskiego wraz ze stopniem ich wykonania i poniesionymi kosztami

Nazwa zadania	Opis wykonania w latach 2013-2014		Poniesione koszty w latach 2013-2014 (zł)
Systematyczna konserwacja rzek i cieków	RZGW	2013 RZGW opracowało dokumentację na remont ostróg wiślanych (m.in. w km 725-727 oraz 753-754, 759-760 rzeki Wisły)	zadanie realizowane ze środków własnych RZGW
	ZMiUW	2013 1) Przebudowa wału przeciwpowodziowego Dolnej Niziny Toruńskiej w km 0+000 – 25+000 w gm. Zławieś Wielka 2) Odbudowa systemu nawodnień grawitacyjnych Kanału Dolnego Niziny Toruńskiej w km 0+000 – 24+460 w gm. Zławieś Wielka 3) Melioracje szczegółowe na terenie działania Gminnej Spółki Wodnej Łubianka	1) 6 999,20 2) 4 492,30 3) 170,40
	Chełmża gmina	2013 Udzielenie dotacji dla Gminnej Spółki Wodnej w Chełmży, która wykorzystana została na wykonanie przekładki rurociągu na odcinku 500 m w m. Morczyny oraz usuwanie awarii urządzeń melioracji szczegółowej	30 000,00
		2014 Konserwacja i renowacja rowów melioracyjnych na terenie działania Gminnej Spółki Wodnej w Chełmży (rów RA Szerokopas, rów RA Dźwierzno, rów RA Sławków). Udzielona została dotacja dla Gminnej Spółki Wodnej w Chełmży	30 000,00
	Gmina Łubianka	2013 Utrzymanie sprawności istniejących urządzeń melioracyjnych to jest: konserwacja, modernizacja i odbudowa tych urządzeń Gminna Spółka Wodna w Łubiance	73 860,00
		2014 Udzielenie dotacji dla Gminnej Spółki Wodnej w Łubiance	76 810,00
	Gmina Łysomice	2013 Udzielenie dotacji dla Spółki Wodnej	120 000,00
		2014 Udzielenie dotacji dla Spółki Wodnej	120 000,00
Gmina Zławieś Wielka	2013 i 2014 Udrożnianie rowów	33 926,37	
		8 912,06	

Nazwa zadania	Opis wykonania w latach 2013-2014		Poniesione koszty w latach 2013-2014 (zł)
	Miasto Chełmża	2013 i 2014 Utrzymanie i konserwacja wszystkich rowów i urządzeń melioracyjnych znajdujących się na terenie miasta Chełmży	79 580,25 80 296,42
Przystosowanie terenów międzywala do szybkiego reagowania w przypadku powodzi	W okresie sprawozdawczym prowadzona była bieżąca działalność polegająca na wycinaniu lasów i zarośli łągowych, odnowa użytków zielonych, konserwacja rowów melioracyjnych		
Stworzenie systemu szybkiego ostrzegania i reagowania w przypadku zagrożenia powodzią	Systemem ostrzegawczym zajmują się właściwe do tego organy, Starostwo Powiatowe, Urząd Wojewódzki oraz same gminy.		
Realizacja założeń „Toruńskiego Planu Reagowania Kryzysowego UM w Toruniu i Starostwa Powiatowego w Toruniu”	Zadanie realizowane na bieżąco w ramach bieżących potrzeb		
Budowa, remonty i odbudowa urządzeń małej retencji wodnej	Lubicz	2013 Budowa rowu szczegółowego R-K w Złotorii	19 400,00
Realizacja założeń programu ochrony przeciwpowodziowej na terenie Województwa Kujawsko - Pomorskiego na lata 2007 – 2015	Program jest realizowany poprzez inwestycje ZMiUW, RZGW, Powiat, Spółki wodne oraz gminy poprzez prawidłowe planowanie przestrzenne		

Źródło: sprawozdania z realizacji budżetu, ustalenia własne

2.15. GOSPODARKA ODPADAMI

Zagadnienia związane z gospodarowaniem odpadami na terenie powiatu powinny zostać omówione w sprawozdaniu z realizacji planu gospodarki odpadami. Zmiana ustawy o odpadach z roku 2013 zniósła jednak obowiązek opracowywania planów gospodarki odpadami i wraz ze zmianą ustawy przestały one obowiązywać. W niniejszym rozdziale zostaną jednak krótko scharakteryzowane podstawowe zagadnienia związane z gospodarowaniem odpadami na terenie powiatu w okresie sprawozdawczym.

Według danych zgromadzonych w Wojewódzkim Systemie Odpadowym (WSO) prowadzonym przez Marszałka Województwa w roku 2014 wytworzono w Powiecie 111 824,73 Mg odpadów z sektora gospodarczego (z wyłączeniem odpadów komunalnych). Jest to mniej o 19 933,84 ton odpadów w porównaniu z rokiem 2013.

Tabela 26. Ilość odpadów pozakomunalnych w roku 2013 (tony)

Gmina	Odpady wytworzone	Odpady zebrane	Odpady poddane odzyskowi poza instalacjami	Odpady przekazane osobom fizycznym do wykorzystania	Odpady poddane odzyskowi w instalacji
miasto Chełmża	26 450,67	28438,484	772,6785	29,796	3083,34
gmina Chełmża	129,095	0	0	0	0
gmina Czernikowo	82,8341	146,091	0	0	25,7
gmina Lubicz	36200,3736	7667,9741	1119,898	213,331	8747,044
gmina Łubianka	1229,3755	134414,804	958,75	0	1232,2
gmina Łysomice	21556,453	1025,548	55,608	10,43	23391,674
gmina Obrowo	904,2421	3422,384	24,9	0	2190,442
gmina Zławieś Wielka	1420,225	114,69	0	0	105,15
gmina Wielka Nieszawka	43785,305	847,191	57	0	0
ogółem Powiat	131 758,57	176 077,17	2 988,83	253,56	38 775,55

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Wojewódzki System Odpadowy, 2013
wartość „0” oznacza brak wykazania ilości odpadów w danym roku przez podmioty korzystające ze środowiska w sprawozdaniach do Urzędu Marszałkowskiego

Tabela 27. Ilość odpadów pozakomunalnych w roku 2014 (tony)

Gmina	Odpady wytworzone	Odpady zebrane	Odpady poddane odzyskowi poza instalacjami	Odpady przekazane osobom fizycznym do wykorzystania	Odpady poddane odzyskowi w instalacji
miasto Chełmża	37 903,9372	6 433,0820	165,7400	36 667,0500	2 803,3260
gmina Chełmża	112,5755	0	0	0	146,7100
gmina Czernikowo	0,1618	128,8490	0	0	0
gmina Lubicz	12 587,7351	11 240,6624	920,0500	0,1720	7 990,0490
gmina Łubianka	1 522,0865	151 151,6150	1 098,9000		2 708,7000
gmina Łysomice	21 094,8201	711,1670	34,2950	8,2060	28 275,5520
gmina Obrowo	1 113,8785	1 260,0350	0	189,0000	857,0130
gmina Zławieś Wielka	33 289,7957	341,3220	0	0	0
gmina Wielka Nieszawka	4 199,7420	403,0100	0	0	347,5400
ogółem Powiat	111 824,73	171 669,74	2 218,99	36 864,43	43 128,89

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Wojewódzki System Odpadowy, 2014
wartość „0” oznacza brak wykazania ilości odpadów w danym roku przez podmioty korzystające ze środowiska w sprawozdaniach do Urzędu Marszałkowskiego

Analiza tabel wskazuje, że w okresie sprawozdawczym zmniejszyła się ilość odpadów wytworzonych i zebranych oraz poddanych odzyskowi poza instalacjami. Zwiększyła się natomiast ilość odpadów przekazanych osobom fizycznym do wykorzystania oraz poddanych odzyskowi w instalacji.

W okresie sprawozdawczym Starosta Toruński wydał:

- w roku 2013 – 59 decyzji na gospodarowanie odpadami (łącznie zbieranie, wytwarzanie, transport odpadów),
- w roku 2014 – 60 decyzji na gospodarowanie odpadami.

Zakaz stosowania wyrobów zawierających azbest oraz konieczność unieszkodliwienia tych wyrobów powoduje, że co roku powstają tego typu odpady, wśród kodów znajdują się następujące: 160111*, 160212*, 170601*, 170605*. Kolejna tabela pokazuje ilości wyrobów zawierających azbest w poszczególnych jednostkach samorządowych.

Tabela 28. Wykaz wyrobów zawierających azbest na terenie powiatu toruńskiego z podziałem na gminy

Jednostka	Wyroby zinwentaryzowane (kg)			Wyroby unieszkodliwione (kg)			Wyroby pozostałe do unieszkodliwienia (kg)		
	razem	os. fizyczne	os. prawne	razem	os. fizyczne	os. prawne	razem	os. fizyczne	os. prawne
województwo	366 898 789	334 008 306	32 890 482	22 011 040	15 849 039	6 162 001	344 887 749	318 159 268	26 728 482
powiat toruński	21 305 443	19 271 289	2 034 154	522 474	486 399	36 076	20 782 969	18 784 890	1 998 079
Chełmża miasto	941 580	176 620	764 960	52 220	26 750	25 470	889 360	149 870	739 490
Chełmża gmina	3 027 543	2 938 234	89 309	287 378	287 378	0	2 740 165	2 650 856	89 309
Czernikowo	4 172 708	3 933 586	239 122	85 446	81 796	3 650	4 087 262	3 851 790	235 472
Lubicz	3 005 640	2 844 699	160 941	50 820	50 820	0	2 954 820	2 793 879	160 941
Łubianka	1 907 566	1 897 666	9 900	0	0	0	1 907 566	1 897 666	9 900
Łysomice	2 401 060	2 104 454	296 606	62	0	62	2 400 998	2 104 454	296 544
Obrowo	3 840 831	3 651 318	189 513	31 669	29 579	2 090	3 809 162	3 621 739	187 423
Wielka Nieszawka	14 766	660	14 106	4 804	0	4 804	9 962	660	9 302
Zławieś Wielka	1 993 750	1 724 052	269 698	10 076	10 076	0	1 983 674	1 713 976	269 698

Źródło: serwis www.bazaazbestowa.gov.pl, stan na dzień 28 stycznia 2016 r.

Gospodarka odpadami na terenie powiatu to nie tylko odpady pochodzenia gospodarczego. Uzupełnieniem są odpady komunalne. Kolejne tabele zawierają zestawienie dotyczące sektora komunalnego w okresie sprawozdawczym.

Tabela 29. Informacje o zebranych zmieszanych odpadach komunalnych na terenie Powiatu Toruńskiego (2013 r.)

Wskaźnik	Ogółem Powiat	miasto Chełmża	gmina Chełmża	gmina Lubicz	gmina Łysomice	gmina Wielka Nieszawka	gmina Czernikowo	gmina Łubianka	gmina Obrowo	gmina Zławieś Wielka
ilość zebranych odpadów komunalnych ogółem (Mg)	17706,98	2675,30	806,00	4971,75	1708,15	1239,82	823,30	1139,62	2848,23	1494,81
ogółem na 1 mieszkańca (kg)	1545,5	178,2	82,8	261,5	182,5	255,7	92,5	173,8	204,3	114,2
w tym z gospodarstw domowych (Mg)	13856,1	1804,90	767,00	3906,22	1365,26	966,81	652,12	974,98	2248,68	1170,13

Wskaźnik	Ogółem Powiat	miasto Chełmża	gmina Chełmża	gmina Lubicz	gmina Łysomice	gmina Wielka Nieszawka	gmina Czernikowo	gmina Łubianka	gmina Obrowo	gmina Zławieś Wielka
odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca (kg)	1222,3	120,2	78,8	205,4	145,9	199,4	73,2	148,7	161,3	89,4

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2013

Tabela 30. Informacje o zebranych zmieszanych odpadach komunalnych na terenie Powiatu Toruńskiego (2014 r.)

Wskaźnik	Ogółem Powiat	miasto Chełmża	gmina Chełmża	gmina Lubicz	gmina Łysomice	gmina Wielka Nieszawka	gmina Czernikowo	gmina Łubianka	gmina Obrowo	gmina Zławieś Wielka
ilość zebranych odpadów komunalnych ogółem (Mg)	16682,18	1685,55	884,53	5030,96	1872,55	1145,22	870,80	1080,17	3076,00	1036,40
ogółem na 1 mieszkańca (kg)	1446,9	112,6	90,9	263,1	197,4	232,8	97,3	162,8	211,6	78,4
w tym z gospodarstw domowych (Mg)	13496,74	1531,0	846,18	3850,78	1471,95	915,94	670,17	915,10	2578,40	717,22
odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca (kg)	1176,4	102,3	87,0	201,4	155,1	186,2	74,9	137,9	177,4	54,2

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2014

Analiza tabel wskazuje, że w okresie sprawozdawczym zmniejszyła się ilość ogółem zebranych odpadów komunalnych, w tym pochodzących z gospodarstw domowych. Zmniejszyła się tym samym ilość odpadów przypadająca na 1 mieszkańca powiatu.

W okresie sprawozdawczym zaszły znaczne zmiany w systemie gospodarowania odpadami komunalnymi. Z dniem 1 lipca 2013 r. gminy przejęły władztwo nad odpadami komunalnymi. Obowiązek został nałożony znowelizowaną ustawą z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2013 roku poz. 1399 ze zm.), która w sposób zasadniczy i radykalny przebudowała system prawny dotyczący gospodarowania odpadami komunalnymi. Wobec powyższego wszystkie umowy zawarte pomiędzy właścicielami nieruchomości, a podmiotami świadczącymi usługi w zakresie odbioru odpadów komunalnych zostały rozwiązane, a gminy miały do wyboru czy objąć zbiórką odpadów nieruchomości zamieszkałe, czy również niezamieszkałe.

W związku z wejściem w życie ustawy podjęto szereg działań i inicjatyw o charakterze analityczno-planistycznym, projektowym i edukacyjnym, których celem było prawidłowe wdrożenie i realizacja omawianego systemu.

Aktem prawnym regulującym system stał się Regulamin utrzymania porządku i czystości, który każda gmina musiała zaktualizować względem dotąd obowiązującego aktu, tak aby był on zgodny z wojewódzkim planem gospodarki odpadami. Każda jednostka podjęła również szereg innych uchwał, które określiły sposób naliczania opłat za gospodarowanie odpadami, stawki opłat, wzory deklaracji, na których mieszkańcy składali

oświadczenia o ilości osób zamieszkujących daną nieruchomość i chęć segregowania odpadów.

W okresie sprawozdawczym każda gmina była zobligowana do ogłoszenia przetargu na odbiór odpadów od właścicieli nieruchomości.

Uzupełnieniem działań związanych z gospodarowaniem odpadami były w szczególności w roku 2013 działania edukacyjne w zakresie poinformowania mieszkańców o nowym systemie i zasadach zbierania odpadów oraz miejscach gdzie można przekazywać tzw. odpady problemowe.

3. OCENA REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Opracowana w roku 2010 aktualizacja dotąd obowiązującego Programu ochrony środowiska zakłada zarządzanie środowiskiem oraz monitoring wdrażania ustaleń i kierunków wyznaczonych w ww. dokumencie na terenie Powiatu Toruńskiego.

Jednym z założeń monitoringu wdrażania dokumentu jest raportowanie stanu jego realizacji w cyklu dwuletnim (analiza porównawcza stanu wyjściowego i obecnego).

Przedstawienie opracowania raportowego w tym zakresie odbywa się przed Radą Powiatu.

Podstawą właściwej oceny realizacji Programu jest dobry system sprawozdawczości, oparty na wskaźnikach (miernikach) stanu środowiska i zmiany zakresu korzystania ze środowiska (emisja z instalacji). Wskaźniki monitorowania projektowanych przedsięwzięć powinny być realne, trafnie dobrane, mierzalne – umożliwiające wiarygodne i dostępne porównania. Analiza wskaźnikowa przeprowadzona w poprzednich rozdziałach ma za zadanie bezpośrednio monitorowanie rozwoju stanu infrastruktury, stanu środowiska, emisji z instalacji i podjętych działań organizacyjnych, co pośrednio wskazuje na realizację wskazanych w Programie ochrony środowiska celi ekologicznych.

Zbiór wskaźników może być z czasem ograniczony lub rozszerzony, w zależności od potrzeb wynikających z analizy rzeczywistej sytuacji na terenie Powiatu.

Oceny sporządzonej w Raporcie dokonano na podstawie wskaźników przyjętych w POŚ dla Powiatu oraz weryfikacji działań podejmowanych przez instytucje działające na terenie Powiatu i podmioty gospodarcze, spółki. Ocena wdrożenia przyjętych w POŚ celów jest utrudniona z uwagi na fakt, że wiele wskaźników jakości środowiska nie jest monitorowanych co roku i w tym samym miejscu i z tego też wynika niemożność precyzyjnego określenia zmian w okresie sprawozdawczym.

Choć przeprowadzona ocena nie jest pełna, to jednak na podstawie zgromadzonych danych można sformułować tezę, że Powiat i poszczególne gminy jednostki skutecznie realizują założone cele, koncentrując się na najistotniejszych obszarach problemowych i bez pominięcia kluczowych zadań w ochronie środowiska.

3.1. REALIZACJA ZAŁOŻEŃ CELI EKOLOGICZNYCH

Lata 2013 - 2014 to kolejne dwa lata funkcjonowania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Toruńskiego na lata 2010 - 2014 z perspektywą do roku 2017, a zarazem dwa ostatnie lata perspektywy krótkookresowej tego dokumentu.

W harmonogramie realizacyjnym zaplanowane były tylko konkretne inwestycje na lata 2010-2014, które zostały oparte na ówczesnie (w roku 2010) obowiązujących wieloletnich planach inwestycyjnych gmin, powiatu i innych podmiotów. Na lata 2013-2014 zaplanowanych było niewiele konkretnych inwestycji. Większość zadań planowana była w latach 2010-2012. Jak wynika z analizy tych założeń, większość z projektowanych przedsięwzięć została zrealizowana. W okresie sprawozdawczym, w latach 2013-2014 wskazuje się również realizację zadań, które były wstępnie zaplanowane do roku 2012, jednak albo je kontynuowano, albo w całości wykonywano w latach 2013-2014.

Niniejszy Raport wskazuje w sposób szczegółowy przeprowadzone inwestycje w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska. Mimo braku zaplanowanych działań na etapie opracowywania Programu ochrony środowiska na lata 2010-2014 odnośnie lat 2013-2014, wiele inwestycji zostało zaplanowanych w trakcie obowiązywania Programu, stąd stopień realizacji założeń analizowanego Programu można określić nawet jako ponadprogramowy.

Program ochrony środowiska zakładał również podejmowanie wielu działań organizacyjnych, administracyjnych, także w koordynacji z różnymi jednostkami działającymi na terenie Powiatu. Były one realizowane w miarę możliwości finansowych oraz kompetencyjnych samego Powiatu.

Podsumowując działania prowadzone w okresie sprawozdawczym oraz wskazując wytyczne na kolejne lata należy zaznaczyć, że:

- z zakresu **ZASOBY WODNE I GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA** zrealizowano inwestycje związane z rozbudową sieci wodociągowej, a także sieci kanalizacyjnej. Inwestycje były prowadzone albo przez jednostki samorządowe albo przez działające w ich imieniu zakłady (szczegółowy wykaz zrealizowanych inwestycji, zarówno tych planowanych w programie ochrony środowiska, jaki i tych zrealizowanych ponadto znajduje się w rozdziale 2.1.). Prowadzono także ochronę zbiorników wodnych. W okresie sprawozdawczym rozwijana i modernizowana była sieć wodociągowa oraz kanalizacyjna, zarówno sanitarna, jak i deszczowa, co ma znaczący wpływ na utrzymanie dobrej jakości wód, zarówno powierzchniowych, jak i podziemnych. Potwierdzają to przeprowadzone inwestycje zaplanowane w harmonogramie. Konieczne są jednak dalsze działania w zakresie oczyszczania odprowadzanych wód, gdyż stan jakości wód powierzchniowych nie uległ znaczącej poprawie. W szczególności wyróżnić w tym temacie należy działania podejmowane w ramach kanalizacji deszczowej, a konkretnie rozbudowy systemu urządzeń oczyszczających ścieki opadowe i roztopowe, które niosą ze sobą często duży ładunek zanieczyszczeń. Należy podkreślić konieczność podejmowania działań w systemie zlewniowym.

Oprócz działań inwestycyjnych cel był realizowany także przez prowadzony monitoring ujęć wód podziemnych, w ramach zadań własnych eksploatorów ujęć i inspekcji sanitarnej.

Wszelkie podejmowane przez gminy działania realizują także politykę dotyczącą zmniejszenia zużycia wody na cele komunalne i pozakomunalne. Akcje ekologiczne, wprowadzane działania organizacyjne faktycznie przekładają się na spadek zużycia wód.

Ochrona zasobów wód powierzchniowych prowadzona była także w oparciu o współpracę z przedstawicielami ODRów w zakresie edukowania rolników o stosowaniu nawozów, celem ograniczania przენawożenia gruntów rolnych.

- z zakresu **POWIERZCHNIA ZIEMI** zaplanowane działania realizowano głównie w oparciu o działania wynikające z zadań własnych gmin, czyli przede wszystkim poprzez bieżącą ochronę powierzchni ziemi na poziomie opracowywanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i wydawanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Powiat natomiast prowadził bieżącą ochronę kopalni poprzez wydawane koncesje na wydobywanie zasobów mineralnych oraz kontrolę prowadzonych prac związanych z rekultywacją gruntów.
- z zakresu **PRZYRODA** realizowano wszystkie działania związane z pielęgnacją parków, utrzymaniem zieleni na terenach rekreacyjnych, ochroną zbiorników wodnych oraz inne dodatkowe. Starosta Toruński oraz organy gmin prowadziły na bieżąco działania związane z wydawaniem lub odrzucaniem wniosków o wycinkę drzew w związku z prowadzonymi pracami inwestycyjnymi, budowlanymi, czy budową dróg.

Utrzymanie zasobów leśnych było prowadzone w oparciu o działania Starosty Toruńskiego i nadleśnictw. Prowadziły one trwale zrównoważoną gospodarkę leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa w oparciu o uproszczone planu urządzania lasu.

Opracowane plany ochrony dla obszarów chronionych⁸ stanowiły podstawowy dokument do podejmowania działań z zakresu ochrony przyrody, jak również zagospodarowania przestrzennego, czyli na podstawie opracowywanych MPZP. Dokumenty planistyczne w sposób kompleksowy odnoszą się do kluczowych kwestii związanych z ochroną środowiska i zabezpieczają jego walory w kontekście postępującej suburbanizacji i rozwoju przemysłu. W MPZP zapewniane są tereny zieleni urządzonej, izolacyjnej, która stanowi także lokalne korytarze ekologiczne dla miejscowej fauny.

- z zakresu **POWIETRZE ATMOSFERYCZNE / ENERGIA ODNAWIALNA** najważniejszymi zrealizowanymi inwestycjami były praktycznie wszystkie zaplanowane termomodernizacje, wymiany instalacji, kotłów oraz wiele dodatkowych działań, takich jak ocieplenia budynków, remonty dachów na budynkach użyteczności publicznej. Cel ten był także realizowany poprzez bieżące modernizacje ciągów komunikacyjnych, które zapobiegają wtórnemu pyleniu z dróg oraz wspomagany przez akcje ekologiczne i informowanie mieszkańców. Wiele z gmin powiatu podeszło w roku 2013 i 2014 do sporządzania dokumentu Plan gospodarki niskoemisyjnej, który będzie miał na celu zmniejszenie finalnej emisji dwutlenku węgla do atmosfery pochodzącej z niskiej emisji, transportu, sektora energetycznego. Wszelkie działania realizowane w tym celu nakładały się na realizację programu ochrony powietrza. Jednostki ujęte w programie naprawczym kontynuują działania wynikające z programu ochrony powietrza, związane nie tylko z wymianą źródeł ogrzewania, ale także w ramach edukacji ekologicznej, zmian w planowaniu przestrzennym i modernizacją oraz utrzymaniem ruchu komunikacyjnego (szczegółowe inwestycje w tym zakresie zostały przedstawione w rozdziale 2.4.), w celu poprawy jakości powietrza w odniesieniu do nadal istniejących przekroczeń zanieczyszczeń. Obserwuje się stopniową poprawę jakości powietrza. W stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego nastąpił także wzrost długości czynnej sieci gazowej oraz centralnych systemów zaopatrywania w energię cieplną.

⁸ przyjęte zarządzeniami Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy

Ponadto na bieżąco wykonywane są prace porządkowe polegające na zmiataniu ciągów komunikacyjnych, a także ich czyszczeniem przy pomocy zraszaczy, co stanowi uwzględnianie zmiatania na mokro, jednak działanie to powinno zostać rozwinięte w kolejnych latach realizacji Programu. Ogranicza to emisję wtórną zanieczyszczeń do powietrza.

Na podstawie dostępnych informacji można stwierdzić, że nastąpił wzrost udziału odnawialnych źródeł energii, zanotowano wiele działań dotacyjnych i inwestycyjnych w ramach budowy kolektorów słonecznych czy pomp ciepła.

Działania jednostek przyczyniają się do popularyzacji, a tym samym wzrostu ruchu pieszego, rowerowego (budowa drogi rowerowej: Toruń - Złotoria – Osiek, Toruń – Łubianka – Wybcz – Unisław, Toruń – Chełmża) oraz wykorzystania komunikacji zbiorowej.

- z zakresu **HAŁAS** zrealizowane były praktycznie wszystkie zaplanowane przez gminy, Powiat i Zarząd Dróg Powiatowych inwestycje związane z budową, rozbudową, modernizacją dróg wszystkich kategorii, ich utwardzeniem, rozbudową poboczy, chodników. Wszelkie działania inwestycyjne, w połączeniu z lokalnym planowaniem przestrzennym na poziomie MPZP przyczyniały się do realizacji wytycznych programu ochrony przed hałasem. Lokalna polityka przestrzenna zakłada nasadzenia zieleni izolacyjnej, które nie tylko tłumią oddziaływanie hałasu, ale także ograniczają rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń pochodzących z komunikacji. Aktualny stan akustyczny środowiska na podstawie przeprowadzonych badań klasyfikuje się jako niedobry, w szczególności wzdłuż dróg krajowych.

Dodatkowo promocja publicznego transportu oraz rozwój systemu ścieżek rowerowych zachęca mieszkańców do korzystania z innych źródeł transportu niż własne samochody.

- najmniej inwestycji zaplanowanych było z zakresu **PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE** i **POWAŻNE AWARIE** jednak i w tych celach oprócz zaplanowanych działań wykonywano wiele dodatkowych przedsięwzięć czy podejmowano działania organizacyjne.

Cel jest realizowany na przykład poprzez właściwe wprowadzanie zapisów związanych z ograniczeniem ekspozycji mieszkańców na emisję pól elektromagnetycznych w MPZP. WIOŚ w swoich badaniach monitoringowych nie stwierdził w okresie sprawozdawczym przekroczeń emisji tych pól.

Każda nowo powstająca instalacja, które emituje pola elektromagnetyczne jest poddawana weryfikacji, zgodnie z zapisami ustawy Prawo ochrony środowiska.

W Powiecie funkcjonuje jeden zakład należący do grupy zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii. Przedsiębiorstwa prowadzące działalność są jednak na bieżąco kontrolowane, ale w zakresie przestrzegania procedur pożarowych i kryzysowych.

Cel ten jest także realizowany poprzez działalność Państwowej Straży Pożarnej oraz jednostek ochotniczych, które dysponują właściwym sprzętem ratowniczo-gaśniczym. W okresie sprawozdawczym jednostki te były dofinansowane przez gminy i Powiat.

3.2. PODSUMOWANIE KOŃCOWE

Zadania własne Powiatu i gmin wchodzących w skład jednostki w zakresie spraw związanych z ochroną środowiska wynikają przede wszystkim z ustawy o samorządzie

gminnym i powiatowym, przepisów dotyczących ochrony środowiska. Część zadań przypisana jest organom Powiatu i gmin, ale ich realizacja spoczywa na adresatach decyzji i podmiotach korzystających ze środowiska.

Wśród wydawanych decyzji, przyjmowanych zgłoszeń i dokonywanych wpisów kształtujących warunki korzystania ze środowiska (w których określa się normy, standardy emisji oraz uprawnienia) wymieniłem należy instrumenty prawno-administracyjne leżące po stronie samorządu powiatowego, województwa i samorządów gminnych, czyli wydawane na bieżąco decyzje i pozwolenia na korzystanie ze środowiska.

Wśród instrumentów działających także te o charakterze finansowym, do których zaliczyć można również: opłaty za korzystanie z zasobów środowiska, opłaty podwyższone, opłaty produktowe, administracyjne kary pieniężne, fundusze celowe, służące gromadzeniu środków pochodzących z opłat i kar oraz przeznaczania ich na z góry określone cele, różnicowanie stawek podatków i innych danin publicznych służących celom ochrony środowiska.

Zadania zapisane w Programie Ochrony Środowiska zostały zrealizowane zgodnie z ogólną misją jednostki i własnymi zamierzeniami inwestycyjnymi. Istotną ich część, ze względu na specyfikę, wymaga systematyczności i bieżących prac, np. bieżące utrzymanie i konserwacja sieci wodno - kanalizacyjnych, utrzymanie i zarządzanie drogami, utrzymanie czystości i porządku, w tym likwidacja odpadów deponowanych w miejscach na ten cel nieprzeznaczonych, gospodarowanie odpadami komunalnymi, pielęgnacja zieleni, edukacja ekologiczna mieszkańców, monitorowanie stanu wody pitnej. Działania inwestycyjne w większości realizowane są jednak na poziomie gmin.

Część inwestycji i zadań z uwagi na ciągłość, długotrwałość realizacji lub pozyskiwanie funduszy, dotacji, czy dofinansowań jest realizowana etapowo (projekty dotyczące realizacji infrastruktury technicznej i obiektów). W tym miejscu zaznaczyć trzeba, że racjonalne gospodarowanie środowiskiem i jego zasobami wymaga dużych nakładów finansowych, stąd niezbędne staje się stałe pozyskiwanie dofinansowania ze środków zewnętrznych. Powiat i gminy skutecznie ubiegały się o dofinansowanie zadań generujących znaczne nakłady finansowe. Jednostki pozyskują środki na działania z Unii Europejskiej, NFOŚiGW, WFOŚiGW, Urzędu Marszałkowskiego, PROW, RPO.

Ważne jest także, aby samorząd nadal podejmował współpracę z innymi jednostkami w zakresie ochrony środowiska, gospodarki odpadami i infrastruktury komunalnej. Współpraca ta pozwoli na osiągnięcie szerszych celów i pozyskanie większych środków finansowych.

Analizując wielkość nakładów finansowych, stwierdza się, że największe wydatki poniesione zostały na realizację inwestycji dotyczących budowy dróg i systemu kanalizacji, w dalszej kolejności na termomodernizację, rozbudowę systemu wodociągów i ochronę przyrody połączoną z edukacją ekologiczną.

Jak wskazuje niniejsze podsumowanie, w każdym z priorytetów podejmowano szereg zadań, jednak biorąc pod uwagę ich charakter i potrzebę dalszego rozwoju wiele grup zadaniowych powinna być kontynuowana w latach kolejnych, w miarę potrzeb oraz możliwości pozyskania środków finansowania. W szczególności kontynuowane powinny być wszelkie działania związane z realizacją programu naprawczego określonego w programie ochrony powietrza, w związku z przekroczeniami normatywnych stężeń zanieczyszczeń w powietrzu, utrzymujących się od kilku już lat. Tym samym wśród najważniejszych działań w przyszłości powinny znaleźć się termomodernizacje budynków, wymiana źródeł

ogrzewania, rozwój energii odnawialnej, modernizację ciągów komunikacyjnych.

Kolejnym aspektem, na który w przyszłości powinien zostać położony nacisk jest ochrona mieszkańców przed hałasem, co także jest podyktowane koniecznością realizacji założeń programu ochrony środowiska przed hałasem.

Ważnym działem zadań koniecznych do kontynuacji jest dalsza kanalizacja jednostek, ze względu na utrzymujący się umiarkowany stan wód. Podejmowane działania w układzie zlewniowym, edukacja rolników, powinny być realizowane i monitorowane na poziomie kolejnych raportów.

Inne działania związane z ochroną zasobów przyrodniczych, ochroną przed promieniowaniem elektromagnetycznym oraz budowaniem szczelnego systemu odbioru odpadów komunalnych można uznać za zrealizowane w sposób zadowalający. W kolejnych latach działania powinny być kontynuowane w celu utrzymania jakości środowiska w tym zakresie na stałym poziomie. Niezadowalający wydaje się jednak poziom lesistości jednostki, który w ostatnich dwóch latach zmalał.

Mocną stroną działań jest fakt, iż większość z nich wpływała pozytywnie na więcej niż jeden element środowiska. Bieżące utrzymanie i zarządzanie drogami, polegające na przeprowadzaniu remontów, wprowadzaniu właściwej organizacji ruchu oraz utrzymaniu dróg w czystości przyczynia się do ochrony powietrza atmosferycznego (ograniczanie pylenia wtórnego, mniejsza emisja gazów powstających w wyniku spalania paliwa w silnikach pojazdów) oraz hałasu (poprzez poprawę płynności jazdy). Ponadto podejmowane zadania wpisywały się w realizację nie tylko jednego celu, ale także kilku. Służyły temu m. in. uchwalane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach (dotyczą wszystkich elementów środowiska przyrodniczego), remonty i modernizacje dróg (poprawa jakości powietrza oraz klimatu akustycznego).

Zaznaczyć należy, że o ile można ocenić stopień realizacji zadań pozostających w kompetencji organu Powiatu, czy też instytucji państwowych (WIOŚ, bądź PSSE), tak trudne do weryfikacji są działania podejmowane indywidualnie przez mieszkańców (np. poprawa energetyczna budynków, stosowanie OZE w gospodarstwach domowych itd.) oraz przez samych przedsiębiorców, którzy niekiedy niechętnie udzielają informacji umożliwiających dokonanie takiej oceny.

Analizując działania podjęte w latach 2013 – 2014 oraz wskaźniki oceny rozwoju infrastruktury technicznej i stanu środowiska przyrodniczego, można stwierdzić, że realizacja celów założonych w dokumencie POŚ wpływa pozytywnie na rozwój Powiatu oraz pozwala na ciągłe monitorowanie stanu środowiska i wykonywanie zadań, które będą prowadziły do dalszego pozytywnego rozwoju.

W harmonogramie realizacyjnym Programu dla Powiatu Toruńskiego zawarto wiele zadań, które są w kompetencji innych organów niż samorządowe, a na które Powiat, czy gminy nie mają wpływu, stąd często brak jest możliwości realizacji tych zadań i oceny ich realizacji przez wskazane jednostki. Warto jest uprościć w kolejnych latach zakres działań dla jednostki do konkretnych działań inwestycyjnych w kompetencji Powiatu i gmin oraz zależnych od nich zakładów i spółek. Powiat jako jednostka o bardzo ograniczonym wpływie na przedsięwzięcia w zakresie ochrony środowiska ma duży zakres kompetencji w granicach działań administracyjnych, stąd wpływ tej jednostki na inwestycje i współdziałanie z innymi podmiotami jest bardzo utrudniony.

Reasumując, działania podjęte w latach 2013 – 2014 wpisują się w założenia i cele wyznaczone w Programie ochrony środowiska i należy ocenić je jako pozytywne. Przeprowadzenie pełnej oceny, co do stopnia poprawy stanu środowiska w Powiecie

wymaga dłuższego przedziału czasowego oraz dalszych działań inwestycyjnych, gdyż przełożenie wskaźników realizacji w zakresie rozwoju infrastruktury nie dało w niniejszym raporcie potwierdzenia, że ma to wpływ na poprawę np. stanu wód powierzchniowych. Kolejny Program ochrony środowiska powinien nawiązywać do dokumentu, którego analizę realizacji wykonano w niniejszym raporcie. Opracowany projekt wytyczył właściwą drogę dla poprawy stanu środowiska, jednak efekty realizacji założonych przedsięwzięć będą widoczne w dłuższej perspektywie czasowej. Stąd powinna nastąpić kontynuacja działań. Zaznaczyć należy również, że brak poprawy stanu środowiska w niektórych przypadkach na analizowanym terenie wynikać może z niedostatecznej realizacji działań przez jednostki spoza powiatu, co może objawiać się pozornym i mylnym brakiem wpływu działań podejmowanych na tym terenie w zakresie ochrony środowiska na faktyczną jakość środowiska w powiecie.

SPIS TABEL

Tabela 1. Dochody ogółem, w tym otrzymane dotacje w latach 2013-2014	7
Tabela 2. Wydatki ogółem, w tym na ochronę środowiska w gminach Powiatu Toruńskiego w latach 2013-2014.....	7
Tabela 3. Dochody i wydatki ogółem, w tym na ochronę środowiska w poszczególnych gminach w latach 2013-2014.....	7
Tabela 4. Wskaźniki wykonania zadań i wykorzystania zasobów środowiska w latach 2013-2014.....	9
Tabela 5. Zrealizowane w latach 2013-2014 zadania z zakresu zasobów wodnych i gospodarki wodno-ściekowej na terenie Powiatu Toruńskiego wraz z poniesionymi kosztami	11
Tabela 6. Wskaźniki wykonania zadań i wykorzystania zasobów środowiska w latach 2013-2014.....	21
Tabela 7. Zrealizowane w latach 2013-2014 zadania na terenie Powiatu Toruńskiego wraz z opisem ich wykonania i kosztami realizacji.....	22
Tabela 8. Wskaźniki wykonania zadań i wykorzystania zasobów środowiska w latach 2013-2014.....	24
Tabela 9. Zrealizowane w latach 2013-2014 zadania z zakresu ochrony przyrody na terenie Powiatu Toruńskiego wraz ze stopniem ich wykonania i poniesionymi kosztami.....	25
Tabela 10. Wskaźniki wykonania zadań i wykorzystania zasobów środowiska w latach 2013-2014.....	27
Tabela 11. Zrealizowane w latach 2013-2014 zadania z zakresu poprawy jakości powietrza na terenie Powiatu Toruńskiego wraz ze stopniem ich wykonania i poniesionymi kosztami.....	30
Tabela 12. Wskaźniki wykonania zadań i wykorzystania zasobów środowiska w latach 2013-2014.....	38
Tabela 13. Zrealizowane w latach 2013-2014 zadania z zakresu budowy i modernizacji dróg na terenie Powiatu Toruńskiego wraz ze stopniem ich wykonania i poniesionymi kosztami.....	40
Tabela 14. Wskaźniki wykonania zadań i wykorzystania zasobów środowiska w latach 2013-2014.....	42
Tabela 15. Zrealizowane w latach 2013-2014 zadania z zakresu niedopuszczenia do możliwości negatywnego oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego na ludzi i środowisko na terenie Powiatu Toruńskiego wraz ze stopniem ich wykonania.....	43
Tabela 16. Zrealizowane w latach 2013-2014 zadania z zakresu wykorzystania energii odnawialnej na terenie Powiatu Toruńskiego wraz ze stopniem ich wykonania i poniesionymi kosztami	45
Tabela 17. Wskaźniki wykonania zadań i wykorzystania zasobów środowiska w latach 2013-2014.....	47
Tabela 18. Wykaz jednostek, które otrzymały dotacje w okresie sprawozdawczym.....	47
Tabela 19. Zrealizowane w latach 2013-2014 zadania z zakresu zapobiegania zagrożeniom środowiska na terenie Powiatu Toruńskiego wraz ze stopniem ich wykonania i poniesionymi kosztami	48
Tabela 20. Zrealizowane w latach 2013-2014 zadania z zakresu edukacji ekologicznej na terenie Powiatu Toruńskiego wraz ze stopniem ich wykonania i poniesionymi kosztami.....	50
Tabela 21. Zrealizowane w latach 2013-2014 zadania z zakresu prewencji i zapobiegania na terenie Powiatu Toruńskiego wraz ze stopniem ich wykonania.....	55
Tabela 22. Zrealizowane w latach 2013-2014 zadania z zakresu planowania przestrzennego na terenie Powiatu Toruńskiego wraz ze stopniem ich wykonania i poniesionymi kosztami.....	56
Tabela 23. Zrealizowane w latach 2013-2014 zadania z zakresu ochrony mieszkańców	

na terenie Powiatu Toruńskiego wraz ze stopniem ich wykonania i poniesionymi kosztami.....	58
Tabela 24. Zrealizowane w latach 2013-2014 zadania z zakresu racjonalizacji wykorzystania zasobów na terenie Powiatu Toruńskiego wraz ze stopniem ich wykonania i poniesionymi kosztami	59
Tabela 25. Zrealizowane w latach 2013-2014 zadania z zakresu ochrony przed powodzią na terenie Powiatu Toruńskiego wraz ze stopniem ich wykonania i poniesionymi kosztami.....	60
Tabela 26. Ilość odpadów pozakomunalnych w roku 2013 (tony)	62
Tabela 27. Ilość odpadów pozakomunalnych w roku 2014 (tony)	62
Tabela 28. Wykaz wyrobów zawierających azbest na terenie powiatu toruńskiego z podziałem na gminy.....	63
Tabela 29. Informacje o zebranych zmieszanych odpadach komunalnych na terenie Powiatu Toruńskiego (2013 r.)	63
Tabela 30. Informacje o zebranych zmieszanych odpadach komunalnych na terenie Powiatu Toruńskiego (2014 r.)	64

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Wydatki gmin i Powiatu ogółem w okresie sprawozdawczym	8
--	---